

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

PRUSICE

GMINA ZŁOTORYJA

Opracowanie:

mgr inż. arch. Jacek Więckowicz

mgr inż. Małgorzata Bartyna

mgr inż. Agnieszka Małanka

mgr inż. Magdalena Szczepańska

Dipl-Ing. Katharina Fricke

Współpraca, konsultanci branżowi:

Dipl-Ing. Katinka Więckowicz

mgr inż. arch. Monika Suwalska

dr Roman Michalik

mgr inż. Angelika Jonak

mgr inż. Magdalena Flacha

REGIOPLAN sp. z o.o.

ul. Wolbromska 7

53 – 148 Wrocław

tel./fax. +4871 33 80 253

Wrocław – Prusice- 2004

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

aktualizacja 2008

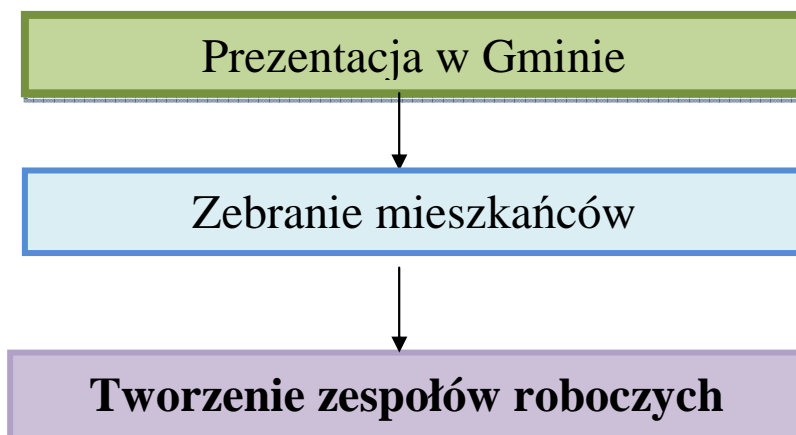
Lista osób pomagających przy tworzeniu Planu Rozwoju Miejscowości Prusice:

1. Artur Hupental - sołtys
2. Małgorzata Hupental
3. Kazimierz Gregulski
4. Zbigniew Głąb
5. Marek Regulski
6. Zbigniew Bartosz
7. Bronisława Wójcik

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Harmonogram przebiegu prac nad Planem Rozwoju Miejscowości:

I. Analiza stanu faktycznego

- ludność, infrastruktura
- rzemiosło, rolnictwo
- natura, aspekty ekologiczne
- kultura, rozrywka, rekreacja

II. Analiza słabych i mocnych stron

- praca w grupach roboczych
- rozmowy mieszkańców
- praca ekspertów i stowarzyszeń

III. Projekt

- wizja
- działania realizacyjne

Społeczność lokalna

- wyłożenie projektu
- dyskusja

IV. Ostateczna wersja projektu

V. Projekt wykonawczy

VI. Realizacja

Aktualizacja 2008

Charakterystyka miejscowości

Położenie miejscowości

Prusice to niewielka miejscowość położona na Dolnym Śląsku w powiecie złotoryjskim, w Gminie Złotoryja. Omawiany obszar należy do Pogórza Zachodniosudeckiego, a w jego obrębie do mezoregionu Pogórza Kaczawskiego i mikroregionu Pogórza Złotoryjskiego. Charakterystyczną cechą krajobrazu jest wyraźny próg widoczny w ukształtowaniu terenu. Oddziela on część niziną Dolnego Śląska od Sudetów. Wspomniany próg związany jest z istnieniem wielkiego pęknięcia skorupy ziemskiej, zwanego uskokiem sudeckim brzeżnym. Jego średnia wysokość wynosi około 60 metrów. Teren wsi Prusice leży w pobliżu krawędzi sudeckiego uskoku brzeżnego bardzo wyraźnie zaznaczającego się w morfologii terenu. Na północ od uskoku omawiany teren graniczy z mezoregionem Wysoczyzny Chojnowskiej.

Obręb wsi Prusice leży na granicy dwóch dużych jednostek - mezoregionów Pogórza Kaczawskiego i Wysoczyzny Chojnowskiej rozdzielonych sudeckim uskokiem brzeżnym

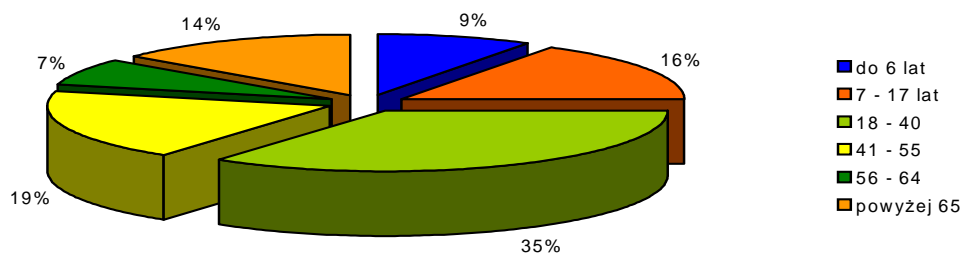
Podstawowe dane o ludności

Mieszkańcy Prusic to ludność napływowa, która osiedliła się tutaj po wojnie. Przeważająca większość mieszkańców ma swoje korzenie w Polsce centralnej, Wilnie, okolicach Lwowa, a nawet Jugosławii. Prusice obecnie zamieszkuje 683 osoby na powierzchni 1789, 67 ha. Pod względem struktury wieku mieszkańców miejscowość jest jednostką młodą. Największy odsetek stanowią ludzie w wieku produkcyjnym – 35% w przedziale od 18 do 40 lat i 19% w wieku od 41 do 55; 25% mieszkańców nie ukończyło jeszcze 18 roku życia (9% w wieku do 6 lat i 16% w wieku od 7 do 17 lat). Mieszkańcy powyżej 65 roku życia stanowią 14%.

Jak widać w tabeli poniżej, miejscowość sąsiednia – Leszczyna ma wyższy wskaźnik mieszkańców przed 18 rokiem życia – 31%, w całej gminie wynosi on 27%

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Wykres 1: Struktura wieku mieszkańców

Obręb	Liczba mieszkańców ogółem	Ludność ogółem w grupach wiekowych											
		do 6 lat		7 - 17 lat		18 - 40		41 - 55		56 - 64		powyżej 65	
		osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%
Prusice	683	59	9	111	16	242	35	131	19	47	7	93	14
Leszczyna	161	20	12	31	19	44	27	37	23	4	2	25	16
Razem gmina	7156	566	8	1357	19	2391	33	1557	22	413	6	872	12

Tabela 1. Struktura ludności według wieku

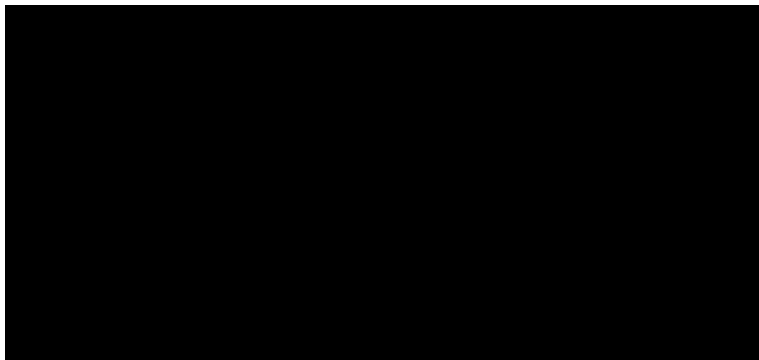
Rynek pracy

Prusice to głównie miejscowość rolnicza. Obecnie funkcjonują tam 73 gospodarstwa rolne.

Bezrobocie

Liczba zezrobotnych w gminie Złotoryja w roku 2004 wynosiła 946 osób w tym 491 kobiet. Na koniec grudnia 2007 roku liczba ta wynosiła 606 osób w tym 333 kobiety i 273 mężczyzn. Podobnie jak w okresie poprzednim największe bezrobocie w gminie występuje w przedziałach wiekowych 25 – 34 lata i 45 – 54 lata. Grupy te stanowią odpowiednio 28% i 25% ogółu bezrobotnych w gminie.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Wykres 2: Struktura bezrobotnych według wieku.

W gminie Złotoryja bardzo duży udział w ogólnej liczbie bezrobotnych mają osoby z wykształceniem zasadniczym i podstawowym, a niewielki udział osoby z wykształceniem wyższym. Udział ten odpowiednio wynosi w Gminie Złotoryja 76,6% i 4,3%, a w powiecie 73,3 i 4,1%

WYKSZTAŁCENIE	Liczba bezrobotnych		W tym kobiet	
	Gmina Złotoryja	Powiat	Gmina Złotoryja	Powiat
Wyższe	26	157	19	104
Policealne, średnie zawodowe	95	339	63	264
Średnie ogólnokształcące	21	536	16	315
zasadnicze	212	1082	103	531
podstawowe	252	1755	132	909

Wykres 3: Struktura bezrobotnych według wykształcenia

Analiza przestrzenna wsi Prusice

Wieś Prusice składa się z dwóch części tj. dolnych i górnych Prusic, których forma przestrzenna jest pochodną uwarunkowań historycznych i

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

fizjograficznych. Obie części mają odmienne formy przestrzenne wynikające ze sposobu ich założenia, jak też samego ukształtowania terenu w tym miejscu. Pierwsza część - dolne Prusice jest wsią samorodną tzn. powstała w sposób nieplanowy na skrzyżowaniu dróg, przy Potoku Prusickim. Zabudowa w sytuowana jest w układzie gniazdowym to znaczy rozchodzi się od centralnego punktu, jakim jest skrzyżowanie dróg i wpisuje w zróżnicowane ukształtowanie terenu. Od strony południowej wieś graniczy z lasem. Przepływa tędy również - Prusicki Potok.

Rysunek 1 Wgląd w dawny majątek w Dolnych Prusicach –

w głębi(niewidoczne) ruiny zamku, na pierwszym planie-charakterystyczny dla tych okolic dąb.

W okolicy Dolnych Prusic znajduje się wiele młynów. Ta forma zabudowy jest

charakterystyczna dla funkcji, która w przeszłości była tutaj dominującą. Pomiędzy zabudową rozpoznawalne są jeszcze urządzenia hydrotechniczne.

Poza zabudowaniami młynów znajduje się tu również dawny majątek ziemski - zamek w bardzo złym stanie technicznym, z czasów średniowiecznych wraz z przyległym

folwarkiem, którego pozostałości stanowią znaczącą dominantę przestrzenną.

Rysunek 2. Zabudowa dawnego Młyna

Dawna zabudowa folwarczna wykorzystywana jest obecnie jako zabudowa wielorodzinna. Ponadto znajdują się tu również typowe na Dolnym Śląsku zamknięte zagrody składające się z ustawionych w czworoboku: budynku mieszkalnego, stodoły i stajni-obory jak też skromniejsze gospodarstwa z wolno stojących budynków mieszkalnych z przyległą zabudową

gospodarczą. Niestety podziały zabudowy oraz powstałe ogrodzenia, utrudniają wejście na teren założenia jak też mają ogólnie negatywny wpływ na całość zabudowy. Przy zamku znajduje się stare

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

założenie parkowe. Wraz z małym cmentarzykiem należało kiedyś do majątku, dzisiaj pozostaje zdewastowane i niewykorzystane. Niemniej w parku znajdują się jeszcze liczne pierwotne zadrzewienia charakterystyczne dla tego typu założeń przypałacowych.

Wzdłuż drogi bezpośrednio przy pałacu znajdują się bloki mieszkalne dawnego PGR-u wraz z towarzyszącymi, chaotycznie zorganizowanymi zespołami garaży i szop. Całość stanowi poważny dysonans w ciągu głównej ulicy.

Rysunek 3. Dawny majątek ziemski z przyległym folwarkiem

w tle część założenia parkowego

Charakterystyczne dla tego miejsca są rozchodzące się pojedyncze drogi rozwidlające się i tworzące malownicze trójkątne placyki, na których znajdują się często kapliczki bądź pojedyncze figurki.

W południowej części znajdują się nowe wolnostojące budynki.

Zachodnia część obrębu jest mocno zadrzewiona, występują tu głównie: topole,

lipy, olchy i wiązy.

Rysunek 4. Fragment zabudowy Dolnych Prusic z charakterystycznym trójkątnym placykiem.

Jednym z większych, charakterystycznych obiektów Dolnych Prusic jest budynek stacji przesyłowej wraz z częścią mieszkalną wybudowaną w początku lat czterdziestych w typowym wówczas stylu "Heimatstil".

Widoczna jest powtarzająca się forma kształtowania przestrzeni, polegająca na tym, iż pierwszy plan stanowią zabudowania, za nimi znajdują się ogrody i sady, dopiero w następnej kolejności pola uprawne. Wiele niezamieszkałych budynków kwalifikuje się do natychmiastowego remontu a liczne w zasadzie już do rozbiórki. Również

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

zamieszkałe w dużej części konserwowane są tylko w niezbędnym zakresie.

Rysunek 5. Wgląd w charakterystyczną zabudowę gospodarczą

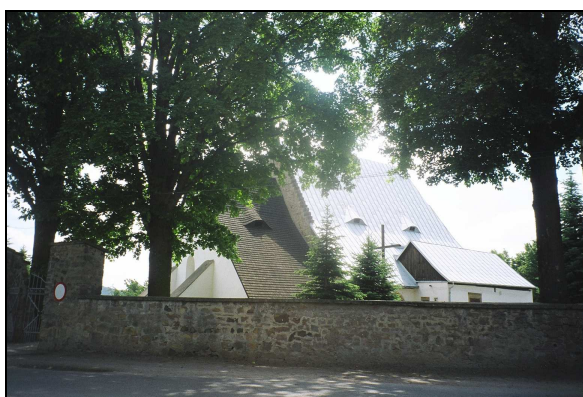
Pomiędzy Dolnymi i Górnymi Prusicami następuje wzniesienie terenu. Wzdłuż drogi łączącej obie części wsi znajdują się pojedyncze najczęściej cofnięte, zabudowania.

Druga część obrębu, czyli Górne Prusice, stanowią typową wieś sznurową z wyjątkiem centrum wsi stworzonym przez owalnicowy plac, przy którym w chwili zakładania miejscowości powstały kościół i zabudowania majątku rycerskiego, a potem inne obiekty publiczne i usługowe - szkoła, gospoda, drugi kościół ewangelicki (rozebrany w latach

sześćdziesiątych) wraz z zabudowaniami parafialnymi, agencja pocztowa, remiza strażacka.

Rysunek 6. Budynek dawnej Parafii Ewangelickiej.

W pobliżu centrum znajduje się również założony w połowie XIX wieku cmentarz. Na centralnym placu znajdował się jeszcze przed wojną staw pełniący rolę zbiornika przeciwpożarowego.

W tej chwili obraz placu zdominowany jest przez wybudowany w północnej części, zaburzający formę miejsca, pawilon usługowy.

Rysunek 7. Gotycki Kościół przy głównym placu

Do placu przylegają zdewastowane obiekty dawnego PGR-u wpływające dość negatywnie na odbiór przestrzenny placu.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Niewykorzystany budynek dawnej parafii ewangelickiej został domyślnie przeznaczony na realizację w nim świetlicy wiejskiej.

Budynek dawnej parafii katolickiej i zarazem szkoły, obecnie pełni funkcję mieszkalną.

Aktualna parafia katolicka znajduje się niedaleko centralnego placu.

Rysunek 8. Dawna gospoda przy głównym placu

W kierunku południowym tj. w kierunku Dolnych Prusic znajdują się pojedyncze budynki mieszkalne z zabudowaniami gospodarczymi (w części nie użytkowanymi).

W kierunku Rokitnicy zabudowania mają formy czworoboków, czytelnych nawet w wypadku brakujących części zabudowy, znajdują się tu również pojedynczo stojące budynki. Pomiędzy zabudową historyczną znajdują się nowe domy oraz zabudowa z lat siedemdziesiątych.

Przy wjeździe do wsi od strony Rokitnicy znajduje się ruina dawnego folwarku należącego do majątku

Rysunek 9. Ruiny folwarku przy wjeździe do wsi

Podsumowując, pierwotne założenie wsi jest jeszcze bardzo dobrze czytelne. Nowa zabudowa jak też częściowe ubytki nie deformują całości obrazu. Korzystne i bardzo cenne jest zróżnicowane zagospodarowanie pól. Mozaika pól ornych, łąk, sadów i ogrodów (w pobliżu zabudowy) tworzą cenny ekosystem, z punktu widzenia ekologii i ochrony przyrody jak też stanowi bardzo atrakcyjny krajobraz.

Również zachowane centrum wsi wraz z zadrzewieniem i obiektami kubaturowymi stanowi ważny element przestrzennego zagospodarowania o

atrakcyjnej formie i dużym potencjale.

Rysunek 10 Dąb przy głównym plac

Rys historyczny

Powstanie pierwszej osady drwali

Powstanie miejscowości Prusice należy wiązać z osadnictwem z przełomu XII i XIII w. i postępującą wycinką pierwotnych lasów. Zachowany do dzisiaj układ miejscowości tj. rozrzucona zabudowa dolnych Prusic nad potokiem Prusiczanka i zabudowa okólnicowo-ulicowa górnych Prusic świadczą o oddzielnych korzeniach obu części miejscowości. Przyjęło się założenie, że dolne Prusice zabudowane wokół skrzyżowania dróg i potoku Prusiczanka to pozostałość jeszcze słowiańskiej osady, być może nawet drwali żyjących z wyrębu puszczy. Górne Prusice natomiast są dziełem osadników, którzy ze względu na charakterystyczny rodzaj zabudowy, jak się przypuszcza przybyli na Śląsk z Frankonii. Dowodem na związki Prusic z Frankonią są również podobieństwa w niemieckich dialektach tychże okolic.

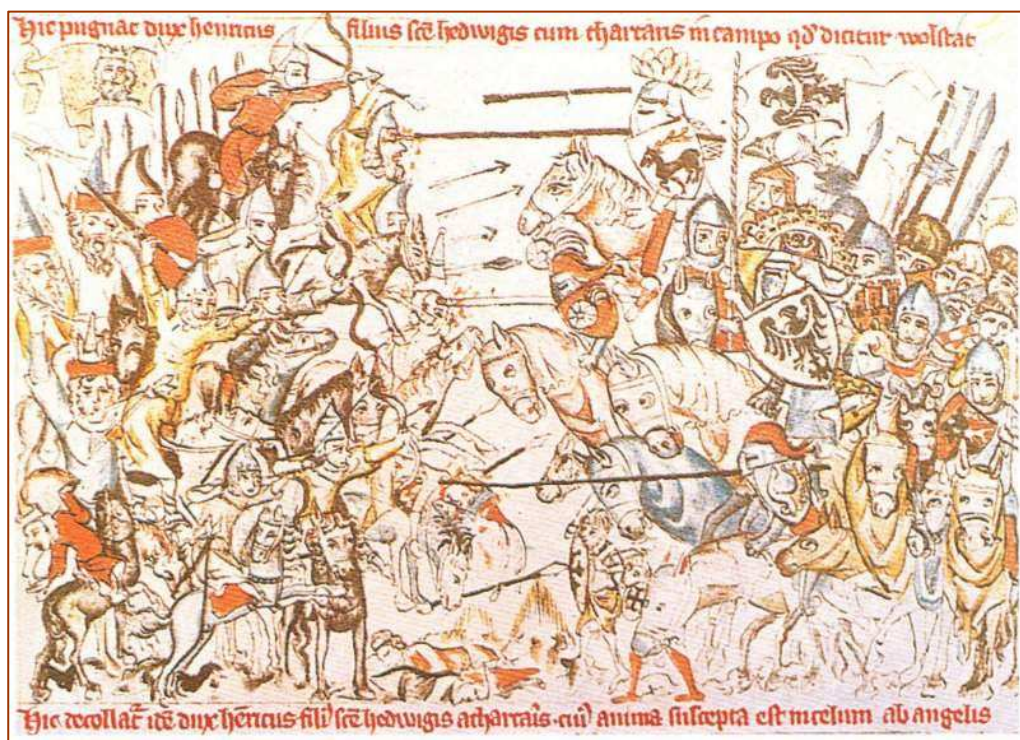
Działalność osadnicza Jadwigi von Andechs (św. Jadwigi)

Przybycie osadników frankońskich i ich osiedlenie w tym miejscu z wielkim prawdopodobieństwem wiązać należy z osobą księżnej Jadwigi von Andechs tj. św. Jadwigi. Na przełomie XII i XIII w. w pobliżu (kilkaset metrów) dzisiejszych Prusic w Rokitnicy stał zamek, będący siedzibą książęcego administratora i stanowiący stację celną na głównym szlaku komunikacyjnym - wschód-zachód. Zamek ten odwiedziła też parokrotnie para książęca Henryk I Brodaty i Jadwiga. Henryk Brodaty prowadził politykę nastawioną na rozwój gospodarczy Śląska. Istotną częścią tej polityki było podniesienie poziomu wszystkich gałęzi ówczesnej gospodarki, co zamierzano osiągnąć poprzez sprowadzenie osadników z Europy Zachodniej. Jadwiga prowadziła energiczne działania w celu sprowadzenia na Śląsk osadników z jej rodzinnych stron tj. przede wszystkim z Bawarii. Jest rzeczą bardzo prawdopodobną, że osadnicy otrzymywali tereny wokół warowni książęcych i szlaków handlowych. Również legenda głosi, że właśnie tereny wokół zamku Rokitnickiego były dla Jadwigi obszarem wzorcowego osadnictwa i integracji z polskimi mieszkańcami. Wieś Prusice była prawdopodobnie żywym przykładem tychże działań osadniczych gdzie przybysze z Frankonii osiedlają się już przy istniejącej w dolnych Prusicach wsi polskiej.

Bitwa pod Legnicą

Dramatyczny rok 1241 przyniósł ze sobą najazd Tatarów i klęskę wojsk śląskich w bitwie z nimi na polach na południe od Legnicy oraz śmierć władcy Śląska - syna św. Jadwigi - Henryka Pobożnego. W bitwie tej uczestniczyli również mieszkańcy Złotoryi i okolic, można zatem przyjąć, że również Prusiczanie z dolnych i górnych Prusic wystali do armii księcia swoich przedstawicieli. Straszna klęska, śmierć wielu żołnierzy Henryka oraz zapewne spustoszenie terenów wokół Legnicy przez armię Mongolską musiały być wielkim ciosem dla regionu. Niemniej katastrofa ta przyniosła ze sobą, na pewno, przyspieszoną integrację osadników frankońskich ze Śląskiem i polskimi mieszkańcami.

Z bitwą pod Legnicą i śmiercią Henryka Pobożnego wiąże się prawdopodobnie legenda, która opowiada o jeźdźcu bez głowy pojawiającym się o północy na wzgórzach koło Prusic.

Rysunek 11. Bitwa pod Legnicą

Prusice w Średniowieczu

Na przełomie XIII i XIV wieku wieś Prusniza była już silnym ośrodkiem. Wieś należała od 1250r do dóbr rycerskich i znajdował się w niej zamek rycerski. Istniało w niej przynajmniej 15 gospodarstw rolniczych, mieszkało ok. 250 mieszkańców a w centrum wsi stał murowany

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

- gotycki kościół pod wezwaniem Św. Marii. Z dokumentów wynika, że w 1305 roku Prusice były własnością biskupią.

Nieznane są losy Prusic w trakcie wojen husyckich 1409-1439. Bliskość szlaku handlowego jak i bogatego miasta - Złotoryi stanowiły ryzyko odwiedzin wsi ze strony którejs z walczących armii. Z drugiej strony Prusice uchodziły za wieś "ukrytą w lesie" i to pozwala przypuszczać, że może mieszkańcy uniknęli losu wielu innych wsi zniszczonych w trakcie tych wojen.

Z zachowanych przekazów wynika, że w 1465 roku Prusice zostały przekazane jako lenno rycerzowi Grzegorzowi Czedlicowi należącemu do jednej z najbardziej znanych śląskich rodzin szlacheckich. On to znowu podzielił Prusice na dolne i górne obdarowując nimi dwóch synów. Starszy syn Henryk otrzymał dolne Prusice, młodszy Krzysztof górne. W ten sposób powstały dwa oddzielne majątki z dwoma dworami-zamkami i oddzielna administracją.

Reformacja i wojna trzydziestoletnia

Zgodnie z przekazami w 1550 roku Prusice na krótko znowu znalazły się we władzy jednego właściciela, Hioba von Rothkirch, który rozbudował zamek w górnych Prusicach. Po jego śmierci w 1598 roku Prusice otrzymały znowu dwóch oddzielnych właścicieli.

Od 1524 roku w Prusicach zaczęli aktywnie działać ewangelicy tak, że do roku 1552 praktycznie większość mieszkańców zmieniła wiarę. Kościół w górnych Prusicach stał się kościołem ewangelickim.

Wojna trzydziestoletnia 1618-1648 przyniosła ze sobą dla całego Śląska totalną katastrofę i koszmar konfliktu religijnego. Przemarsze wojsk cesarskich i szwedzkich przyniosły ze sobą mord, gwałt, głód i zarazy. Wprowadzony przez walczące armie system kontrybucji, czyli utrzymywania armii przez okoliczną ludność prowadził do całkowitego ogołocenia całych połaci kraju, wyludnienia wiosek, zniszczenia miast. Wojna nie ominęła również Prusic. Z dokumentów wynika, że jeszcze w 1640 roku we wsi było 87 różnych zabudowań mieszkalnych, karczma, masarnia i 3 młyny, jednak zaraz po wojnie w 1648 w górnych Prusicach znajdowało się, co najwyżej 8 zamieszkałych domów. Jeszcze w połowie XVII w. miejscowość nie osiągnęła swojej wielkości z przed wojny trzydziestoletniej. Wokół wsi znajdowało się wiele poukrywanych w nowowyrosłym lesie ruin i fundamentów dawnych gospodarstw. Zaraz po wojnie ewangelickich mieszkańców wsi dotknęły szykany ze strony władz cesarskich tak, że konflikt religijny tlił się jeszcze przez długie lata.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Wojny Śląskie

11 grudnia 1740 wojska pruskie wkraczają do Śląska rozpoczynając w ten sposób wojny o tę prowincję z cesarstwem austriackim.

Również i tym razem Prusice znalazły się na skraju historii. W trakcie trzeciej wojny Śląskiej 22 Lipca 1760 roku przez wieś przemaszerowała armia cesarska, a 11 sierpnia w Prusicach był sam król Fryderyk na czele swoich żołnierzy. 14 sierpnia, pod Legnicą, doszło do jednej z największych bitew tej wojny - Fryderyk rozbił tam trzykrotnie większą niż swoją armię austriacką. Austriacy w odwrocie złupili doszczętnie znajdujące się na ich drodze wsie a między innymi Prusice.

Rok później do wsi wkroczyły oddziały armii rosyjskiej, przybyłej na pomoc cesarzowej Austrii. Wieś po raz kolejny została złupiona przez żołnierzy, którzy przede wszystkim zabrali ze sobą całe bydło i stada owiec.

W roku 1763 ostatecznie podpisano pokój i Śląsk znalazł się pod panowaniem pruskim. Fryderyk II zainicjował odbudowę Śląska m.in. zwalniając jego mieszkańców z wielu podatków. Wieś dość szybko podniosła się ze zniszczeń. Reformy gospodarcze przyniosły zmiany w rolnictwie - zrezygnowano z systemu trójpolowego, wprowadzono uprawę ziemniaka. W drugiej połowie XVIII wieku zaczęła się na dużą skalę produkcja wapna w pobliskiej Leszczynie przynosząc mieszkańcom nowe miejsca pracy.

Rozwój wsi i jej zamożność pozwoliła na budowę dużego kościoła ewangelickiego w 1801 roku który powstał naprzeciw średniowiecznego kościoła katolickiego przy głównym placu wsi.

Wojny Napoleońskie i bitwa nad Kaczawą

Nie długo cieszone się okresem spokoju. W związku z wojnami napoleońskimi na Śląsk wkroczyła armia francuska. Po latach zamożności i rozwoju wkraczającą armię francuską przyjmowano wrogo i traktowano jako okupantów. W 1813 roku przeciwko Francuzom i z pomocą armii rosyjskiej Prusy rozpoczynają wojnę mającą zrzucić okupację francuską i zależność od Napoleona. 26 sierpnia, w strugach deszczu, parę kilometrów od Prusic dochodzi do krwawej bitwy zwanej bitwą nad Kaczawą. Zjednoczone wojska prusko-

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

rosyjskie pod dowództwem marszałka Blüchera rozbijają armię francuską dowodzoną przez marszałka Macdonalda.

Rysunek 12. Bitwa pod Kaczawą

Prusice znowu ocierają się o wielkie wydarzenia historyczne. Wieś przez parę dni znajduje się na zapleczu armii francuskiej. We wsi stacjonuje batalion piechoty, a w majątku Dolnych Prusic Francuzi zorganizowali lazaret. Mnożą się rabunki i gwałty. Jeszcze przed samą bitwą płonie plebania kościoła katolickiego, a w niej wszystkie dokumenty parafii prusickiej. Odwrót żołnierzy francuskich jest do tego stopnia pośpieszny i nie zorganizowany, że mieszkańcom wsi udaje się nawet zdobyć opancerzoną skrzynię z kasą batalionu. Mieszkańcom wraz z odejściem Francuzów nie dane jest jednak zaznanie spokoju. Nadchodzący żołnierze rosyjscy, walczący po stronie Prus rabują i podpalają domy. Wieś zostaje w dużym stopniu spustoszona a wydarzenia tej wojny pozostawiają trwałe ślady w środowisku przestrzennym i kulturalnym wsi. Wiąże się z nią wiele historii i legend a w centrum wsi, po zakończeniu wojny, uroczyście posadzono "Dąb Pokoju" inicjując w ten sposób tradycję zasadzania w tym miejscu dębów z okazji wielkich wydarzeń historycznych.

Prusice w Niemczech

Wraz z zakończeniem wojen napoleońskich nastał dla Prusic czas względnego spokoju i stabilizacji na następne 130 lat. Ze względu na swój rolniczy charakter wsi nie dotknęły problemy związane z industrializacją, które dość dotkliwie odczuto w Złotoryji i jej niektórych okolicach. Wręcz przeciwnie - budowa fabryki cukru w Jaworze przyniosła ze

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

sobą masową hodowlę buraka cukrowego. Ponadto część mieszkańców znajdowała zatrudnienie w Leszczynie - w kamieniołomach, przy wydobywaniu rudy miedzi i przy wypalaniu wapna.

Rewolucja 1848 roku znalazła poparcie prawie wyłącznie w miastach i prawdopodobnie ominęła Prusice zwłaszcza, że już w 1852 roku tutejsza gmina ewangelicka może pozwolić sobie na zakup dzwonów do kościoła a w 1856 następuje budowa nowego cmentarza wraz z okalającym go murem. Założona zostaje ochotnicza straż pożarna, a wraz z nią powstaje konieczność budowy zbiorników przeciwpożarowych, których powstaje trzy i które służą jednocześnie za zbiorniki małej retencji jak też są olbrzymią atrakcją dla dzieci. Powstaje remiza strażacka, założony zostaje urząd pocztowy, rozwijają się gospody i szynki. Powstają różnorodne warsztaty i inne zakłady usługowe. W 1884 zostaje wybudowane połączenie kolejowe pomiędzy Legnicą, Złotoryją, a stacja kolejowa Kozów staje się przystankiem kolejowym również dla mieszkańców Prusic. Z czasem powstają inne połączenia kolejowe, co ma niebagatelne znaczenie dla lokalnego rozwoju gospodarczego. W 1911 roku zostaje wybudowana szkoła.

Mieszkańcy Prusic uczestniczą w wojnie prusko-francuskiej, po której wybudowany zostaje pomnik poległych na placu przed kościołem. W pierwszej wojnie światowej poległo 56 mieszkańców wsi, których nazwiska wryto na pomniku. W trakcie wojny wieś musiała

oddać do przetopienia dzwony kościelne.

Rysunek 13. Pocztówka - Prusice

Podczas drugiej wojny światowej Prusice jak cały Dolny Śląsk stanowiły miejsce ewakuacji wielu ludzi z terenów zagrożonych nalotami bombowymi.

W 1939 roku na terenie Prusic znajdowały się między innymi: 2 masarnie, 2 piekarnie, 3 sklepy, 2 szynki, 2 gospody, 3 młyny, 1 tartak, 1 fryzjer, 2 krawców, 1 poczta, 1 przedszkole,

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

1 szkoła, 2 kościoły, 1 stacja benzynowa (ESSO), 1 kasa oszczędnościowo-pożyczkowa, 1 sklep z materiałami elektrotechnicznymi i rowerami, 4 zakłady stolarskie.

Luty 1945

Od drugiej połowy stycznia 1945 mieszkańcy Prusic odczuwają nadchodzącą do ich miejscowości wojnę. Odległy jeszcze przed dwoma tygodniami o paręset kilometrów nad Wisłą front ruszył w sposób dla nikogo nieoczekiwany. Przez wieś przetaczali się uchodźcy z prawego brzegu Odry a we wsi zajęły kwatery frontowe jednostki Wehrmachtu. Już 22 stycznia Armia Czerwona przekracza Odrę między Oławą a Brzegiem a 29 stycznia na północ od Nowej Soli. W związku z tym w Prusicach następują przygotowania do ewakuacji mieszkańców. Cały jeżdżący sprzęt zostaje przygotowany do transportu uciekinierów i ich dobytku. Przygotowuje się zaprzęgi konne jak też ciągniki rolnicze z przyczepami. Sytuacja pogarsza się z dnia na dzień, już 10 lutego Armia Czerwona zajmuje Legnicę i nieprzerwanie naciera dalej przełamując wszystkie niemieckie punkty oporu. Natarcie odbywa się wzdłuż szosy z Legnicy do Złotoryji. Dopiero w niedzielę 11 lutego niemieckie lokalne dowództwo wydaje rozkaz ewakuacji mieszkańców z okolicznych wsi. Przy odgłosach pobliskiego frontu i w atmosferze smutku odbywa się ostatnie nabożeństwo, podczas którego ochrzczono jeszcze dwójkę dzieci. Jest to ostatni dzień wsi Prausnitz. Rano 12 lutego pierwsze oddziały rosyjskie wdzierają się do Złotoryji. Przy stacji kolejowej Kozów zajmuje miejsce bateria artylerii, która ostrzeliwuje pozycje niemieckie na pogórzu kaczawskim. Pociski artyleryjskie przelatują zatem już nad dachami domów w Prusicach. O 8.00 rozpoczyna się ucieczka ze wsi. Ewakuacja odbywa się już pod ostrzałem artylerii i pod nalotami rosyjskich bombowców. Kolumny uciekinierów posuwają się w kierunku Leszczyny i dalej do wyznaczonych miejsc postoju. Temperatura powietrza dochodzi do minus dwudziestu stopni, drogi są zaśnieżone i oblodzone, pełne uciekinierów i kolumn wojskowych.

Ze względów technicznych marsz odbywa się w dwóch kolumnach, jednej złożonej z zaprzęgów konnych i drugiej z ciągników mechanicznych i samochodów. Ich drogi i losy rozejdą się tuż przed końcem wojny. Szybsza kolumna traktorów dotrze, w ostatniej chwili do linii amerykańskich i pozostanie już na terenie Bawarii. Pozostali przy zaprzęgach konnych przeżyją jeszcze szereg zmiennych i tragicznych losów po stronie zajętej przez Rosjan.

Prusice znalazły się na kilka tygodni na samej linii frontu. Naturalna przeszkoda terenowa, jaką jest Pogórze Kaczawskie wykorzystana zostaje przez Niemców na linię obrony. W lasach

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

koło Leszczyny zajmują stanowiska niemieckie baterie artylerii, a do Prusic wjeżdżają zmotoryzowane jednostki niemieckiej piechoty. W tym rejonie dochodzi do prób niemieckich kontrataków. We wsi i w jej okolicach toczą się zacięte walki.

Nie wszyscy mieszkańcy zastosowali się do rozkazu ewakuacji i opuścili swoje domy. Niektórzy starsi i niedołęźni nie zdecydowali się podjąć trudów ucieczki. Także grupa młodszych podejmuje decyzję o pozostaniu we wsi względnie ukryciu się w okolicznych lasach lub nawet w charakterze "volsturmistów" o udziale w obronie przed Armią Czerwoną. Tylko nieliczni z tych, co pozostali przeżyli piekło frontu.

Po ustaniu działań wojennych niektórzy mieszkańcy Prusic powrócili do wsi. W maju 1945 we wsi stacjonują żołnierze Armii Czerwonej oraz mieszkają już pierwsi polscy osiedleńcy i repatrianci.

Prusice po 1945

Prusice po zakończeniu działań wojennych przedstawiają straszliwy obraz. Wiele budynków zostało całkowicie zniszczonych, a prawie wszystkie są uszkodzone. Wszędzie widać ślady walk, zwłoki żołnierzy, trupy końskie, rozbite pojazdy i porzucony sprzęt. Wiele budynków nie nadaje się do zamieszkania a pola, po części również jeszcze nierozminowane, nieobsiane wiosną stoją odłogiem.

Na podstawie ustaleń międzynarodowych w Jałcie i Poczdamie tereny na wschód od Odry i Nysy Łużyckiej zostają przyłączone do Polski a wszyscy niemieccy mieszkańcy zostają wysiedleni do Niemiec. Już bezpośrednio po zakończeniu działań wojennych na tereny Ziemi Odzyskanych przybywają pierwsi osadnicy. W Prusicach, jak też na terenie całego Dolnego Śląska, osiedlają się w pierwszym rzędzie byli robotnicy przymusowi powracający z Niemiec. Po nich przybywają repatrianci z terenów Polski wschodniej, które po wojnie zostały przejęte przez Związek Radziecki. Przybywają mieszkańcy z okolic Wilna i Lwowa. Inną grupę osadników stanowią weterani Ludowego Wojska Polskiego uzyskujący prawa osadnicze za zasługi na polu walki. Następują nadania ziemi, nieruchomości i inwentarza. Wraz z napływem nowej ludności następują wysiedlenia pozostałych jeszcze niemieckich mieszkańców. Pierwszy rozkaz o wysiedleniu przychodzi 25 czerwca 1945 a ostatni niemieccy mieszkańcy opuszczają Prusice 13 listopada 1946.

Przystępuje się do odbudowy zniszczeń i zagospodarowania wioski.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Początkowo Prusice noszą nazwę Prażnica, dopiero parę lat po wojnie koryguje się nazwę na Prusice. Nowi mieszkańcy organizują wieś na nowo. Uruchomiona zostaje szkoła, urząd pocztowy, sklepy i gospoda. Zaczęła funkcjonować parafia katolicka i wieś powróciła do życia. Jednakże adaptacja mieszkańców do nowych warunków była procesem długim i bardzo trudnym. Nie pomagała mu niepewna atmosfera polityczna wokół polskich Ziemi Zachodnich, jak też polityka gospodarczo-społeczna komunistycznego państwa polskiego. W miejscowości powstało państwowe gospodarstwo rolne zatrudniające przeważającą część pracujących i gospodarujące na większej części pól. Gwałtowne zmiany gospodarcze - uspołecznienie gospodarstw, migracje mieszkańców ze wsi do miast a również ideologizowanie osadnictwa na Ziemiach Odzyskanych utrudniły identyfikację mieszkańców z ich nowym środowiskiem kulturowym i przestrzennym.

Wraz ze zmianami gospodarczymi przełomu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych przysły niezbędne reformy, a z nimi katastrofa dotychczasowego systemu. Zlikwidowano Państwowe Przedsiębiorstwo Rolnicze, zamknięto szkołę, pojawiło się wysokie bezrobocie.

Obecnie we wsi mieszka 683 mieszkańców.

Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Zabytki

Zabytki architektury i budownictwa występują na terenie całej gminy. W samych Prusicach są dwa obiekty wpisane do rejestru - **kościół parafialny p.w. Św. Jadwigi** (nr rejestru 69/L) oraz **cmentarz przykościelny** (782/L).

Wykaz obiektów o szczególnych walorach architektonicznych i kulturowych przedstawia poniższa tabela

Lp.	Obiekt	Adres	Wiek
1.	Kaplica cmentarna		połowa XVIII
2.	Dom mieszkalno - gospodarczy	nr 1	połowa XIX
3.	Dom mieszkalno-gospodarczy	nr 4	koniec XIX
4.	Obora	nr 4	koniec XIX
5.	Dom mieszkalny	nr 5	2-ga połowa XIX
6.	Dom mieszkalno-gospodarczy	nr 6	początek XIX
7.	Budynek gospodarczy	nr 6	2-ga połowa XIX
8.	Budynek gospodarczy II	nr 6	lata 80-te XIX
9.	Dom mieszkalno-gospodarczy	nr 7	koniec XIX
10.	Dom mieszkalno-gospodarczy	nr 8	koniec XIX
11.	Dom mieszkalny	nr 30	2-ga połowa XIX
12.	Dom mieszkalny	nr 31	koniec XIX

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

13.	Dom mieszkalno-gospodarczy	nr 31	koniec XIX
14.	Dom mieszkalny	nr 32	koniec XIX
15.	Budynek gospodarczy	nr 32	2-ga połowa XIX
16.	Dom mieszkalny	nr 33	około połowy XIX
17.	Stodoła	nr 33	lata 80-te XIX
18.	Kapliczka	przy nr 33	koniec XIX
19.	Dom mieszkalny	nr 34	około połowy XIX
20.	Dom mieszkalny	nr 35	początek XIX
21.	Stodoła	nr 35	1-sza połowa XIX
22.	Dom mieszkalno-gospodarczy	nr 37	koniec XIX
23.	Dom mieszkalny	nr 38	2-ga połowa XIX
24.	Stodoła	nr 38	2-ga połowa XIX
25.	Budynek gospodarczy	nr 38	koniec XIX
26.	Stodoła	nr 38	koniec XIX
27.	Dom mieszkalny	nr 39	koniec XIX
28.	Dom mieszkalny	nr 40	koniec XIX
29.	Dom mieszkalny	nr 41	koniec XIX
30.	Dom mieszkalno-gospodarczy	nr 41	początek XIX
31.	Dom mieszkalny	nr 43	początek XIX
32.	Dom mieszkalno-gospodarczy	nr 44	koniec XIX
33.	Dom mieszkalny	nr 45	początek XIX
34.	Budynek gospodarczy	nr 45	2-ga połowa XIX
35.	Stodoła	nr 45	2-ga połowa XIX
36.	Dom mieszkalny	nr 46	początek XIX
37.	Dom mieszkalno-gospodarczy	nr 51	2-ga połowa XIX
38.	Dom mieszkalny	nr 52	1802 r.
39.	Oficyny mieszkalne (AMR)		koniec XIX
40.	Spichlerz (AMR)		koniec XIX
41.	Zespół obór (AMR)		koniec XIX
42.	Budynek gospodarczy (AMR)		koniec XIX
43.	Dom mieszkalno-gospodarczy	nr 73	koniec XIX
44.	Dom mieszkalny (dawna plebania)	nr 75	
45.	Dom mieszkalny	nr 76	koniec XIX
46.	Dom mieszkalny	nr 77	koniec XIX
47.	Dom mieszkalny	nr 78	koniec XIX
48.	Dom mieszkalny	nr 80	około połowy XIX
49.	Dom mieszkalny	nr 81	2-ga połowa XIX
50.	Dom mieszkalny	nr 85	koniec XIX
51.	Dom mieszkalny	nr 86	koniec XIX
52.	Dom mieszkalno- gospodarczy	nr 87	koniec XIX
53.	Stodoła	nr 87	2-ga połowa XIX
54.	Dom mieszkalny	nr 89	koniec XIX
55.	Dom mieszkalno-gospodarczy	nr 90	2-ga połowa XIX
56.	Budynek gospodarczy	nr 92	2-ga połowa XIX
57.	Dom mieszkalny	nr 94	2-ga połowa XIX
58.	Stodoła	nr 94	2-ga połowa XIX
59.	Dom mieszkalny	nr 95	koniec XIX
60.	Dom mieszkalno-gospodarczy	nr 97	koniec XIX
61.	Stodoła	nr 97	koniec XIX

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

62.	Spichlerz	nr 97	koniec XIX
63.	Obora	nr 97	koniec XIX

Tabela 2. Wykaz obiektów o szczególnych walorach architektonicznych i zabytkowych

Kultura i sport

Gmina Złotoryja stworzyła dla swoich mieszkańców bogatą ofertę imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Ich zestawienie przedstawia tabela poniżej.

L p.	Nazwa imprezy	Opis imprezy	Termin realizacji	Organizator
1	Dzień Babci, Dzień Dziadka	spotkania połączone z poczęstunkiem i występami artystycznymi dzieci i młodzieży szkolnej	styczeń świetlice wiejskie, szkoły	dyrektorzy szkół, gospodarze świetlic
2	Ferie	blok imprez kulturalno – rozrywkowych i sportowych	luty biblioteki, świetlice wiejskie, szkoły	Urząd Gminy, biblioteki, gospodarze świetlic, dyrektorzy szkół
3	Powitanie wiosny	wiosenne wycieczki, konkursy tematyczne, topienie Marzanny	Marzec szkoły	szkoły
4	Konkurs recytatorski „Pegazik”	zorganizowanie konkursu dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w dwóch etapach: szkolnym i gminnym	styczeń – szkolne eliminacje luty – etap gminny, SP Rokitnica i gimnazjum w Lubiawie	Starostwo Powiatowe szkoły
5	Rajd Gminny „Dzieciaczek”	trasy piesze dla uczniów szkół gminnych, współzawodnictwo drużyn w konkursach, ognisko	maj - Leszczyna	Urząd Gminy, szkoły
6	Ogólnopolski Wyścig Kolarski „O Puchar Wójta Gminy Złotoryja”	wyścig szosowy kat. masters z punktacją do Pucharu Polski, trasa okrężna wokół Wilkowa	maj - Wilków	Urząd Gminy, Kolarski Klub Sportowy „Moto-Mróż” Rzymówka
7	Dni Wilkowa	blok imprez organizowanych przez społeczność lokalną	czerwiec Wilków – stadion, korty tenisowe	Samorząd Osiedla Wilków, GKRPA, LZS
8	Święto Ludowe	festyn (konkursy, występy zespołów artystycznych, rozgrywki sportowe, zabawa)	czerwiec Rokitnica – boisko sportowe	Urząd Gminy, LZS
9	Dymarki Kaczawskie	impreza plenerowa poświęcona kultywowaniu tradycji	czerwiec	Złotoryjskie Towarzystwo

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

		górnictwo-hutniczych, pokazy rzemiosł i rękodzieła, blok imprez kulturalno-rekreacyjnych	Leszczyna	Tradycji Górniczych, Urząd Gminy
10	Dożynki Gminne	msza św., festyn, konkurs wieńców, występy zespołów artystycznych, rozgrywki sportowe, zabawa	wrzesień	Urząd Gminy, Rada Sołecka, LZS
11	Piknik Kolarski w Leszczynie	impreza rodzinna, wyścig na rowerach górskich, piknik przy ognisku	październik Leszczyna	Urząd Gminy, Kolarski Klub Sportowy „Moto-Mróż” Rzymówka
12	Dzień Seniora	spotkanie seniorów połączone z występami artystycznymi i poczęstunkiem	listopad świetlice wiejskie	Gospodarze świetlic, szkoły
13	Gminny Konkurs Symboli Bożonarodzeniowych	konkurs dla uczniów szkół gminnych w kat: szopka bożonarodzeniowa, kartki i stroiki świąteczne	grudzień etap szkolny i gminny	Urząd Gminy, szkoły
14	warsztaty rękodzieła	komponowanie stroików i dekoracji świątecznych	grudzień wybrane świetlice wiejskie	Urząd Gminy, ODR o/Złotoryja
15	jasełka	Wigilia dla seniorów i samotnych	grudzień świetlice wiejskie, szkoły	Urząd Gminy, GOPS, gospodarze świetlic, dyrektorzy szkół

Tabela 3: Wykaz imprez kulturalnych w gminie Złotoryja

Prusice aktywnie uczestniczą w powyższych imprezach. W świetlicy wiejskiej odbywają się:

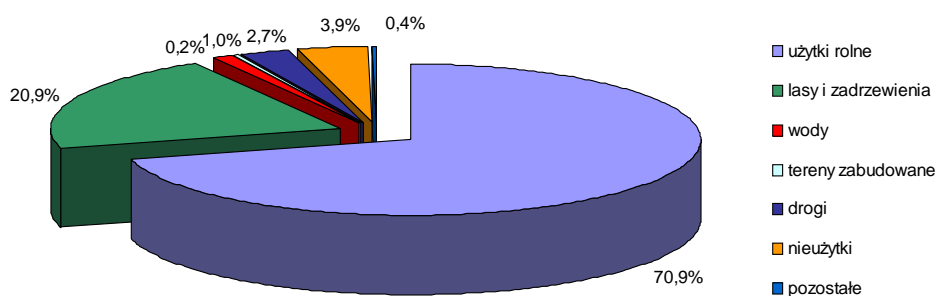
- Dzień Babci i Dziadka
- Dzień Kobiet
- Ostatki
- Dożynki Wiejskie
- Ferie
- Jasełka
- Spotkanie Wigilijne

Gospodarka i Rolnictwo

Struktura użytkowania gruntów.

Prusice to miejscowość rolnicza. Choć liczba gospodarstw rolnych w ciągu ostatnich 20 lat nieznacznie zmalała. W roku 1980 było ich 80, dziesięć lat później 78, obecnie 73.

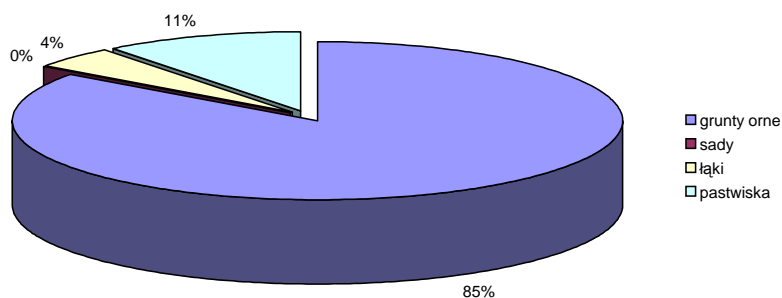
Użytki rolne zajmują 1258,59 ha, co stanowi 70,9 % ogólnej powierzchni miejscowości. Pozostałe tereny to lasy – 20,9% powierzchni, nieużytki – 3,9% oraz tereny zabudowane, wody, drogi i pozostałe. Prusice mają największy odsetek nieużytków w powierzchni ogólnej w porównaniu z pozostałymi miejscowościami gminy, w Kozowie stanowią one 2,4% a Wilkowie 2,2%

Wykres 4: Struktura użytkowania gruntów

Natomiast w strukturze użytków rolnych największy obszar zajmują grunty orne – 60,3% użytków rolnych, a potem pastwiska – 7,5% i łąki – 3,1%. Daje się zauważyć brak sadów. Istniejące w poprzednim okresie na tych terenach sady towarowe, zostały zlikwidowane po przeprowadzeniu restrukturyzacji gospodarstw rolnych. Poniższy wykres przedstawia strukturę użytków rolnych.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

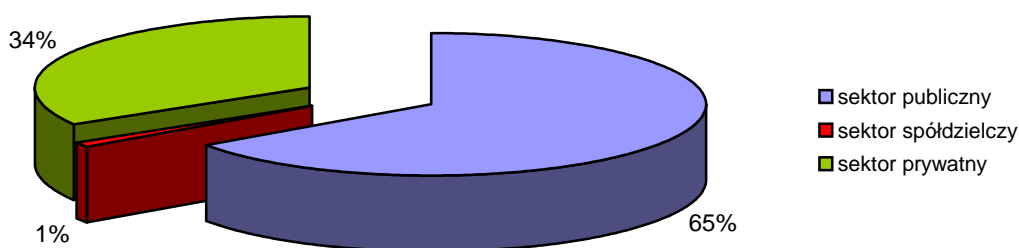

Wykres 5: Struktura użytków rolnych

Struktura władania gruntami

Na terenie gminy dominuje sektor publiczny obejmujący grunty państwowe i komunalne. Ich udział w powierzchni ogólnej gminy wynosi 59,2%. Udział własności komunalnej w powierzchni gminy wynosi 2,2%.

Sektor prywatny obejmujący prywatne gospodarstwa rolne, działki rolne oraz grunty spółdzielni posiada 40,8% powierzchni gminy, z tego 38,0% powierzchni gminy stanowią indywidualne gospodarstwa rolne.

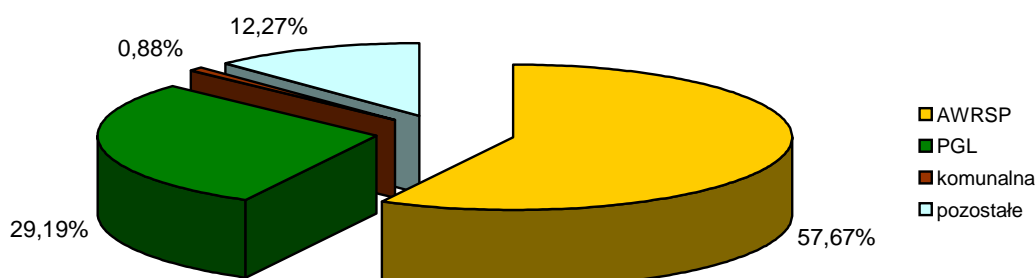
Poniższy wykres przedstawia udział poszczególnych sektorów dla Prusic.

Wykres 6: Struktura władania gruntami

Ponad 65% udziału w powierzchni obrębu ma sektor publiczny, czyli Agencja Własności Rolnej, Państwowe Gospodarstwa Leśne, własność komunalna; 1,3% to sektor spółdzielczy, sektor prywatny –33,5%, z czego większość stanowią gospodarstwa rolne; grunty pozostałe to 0,32 ha.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Dokładny podział władania w sektorze publicznym przedstawia poniższy wykres.

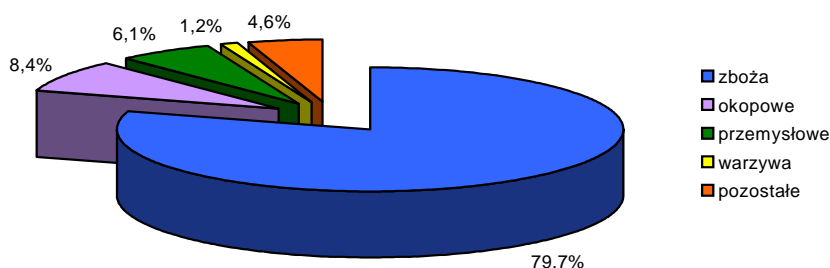
Wykres 7: Struktura władania gruntami – sektor publiczny (udział w powierzchni obrębu)

Produkcja roślinna i zwierzęca.

Poniższa tabela i wykres obrazują strukturę zasiewów (dane z 2000 roku). Jak widać, około 80% upraw stanowią zboża, w tym największy udział stanowi pszenica. Z roślin okopowych uprawia się buraki cukrowe i ziemniaki, z przemysłowych rzepak. W ciągu ostatnich kilku lat pewną popularnością zaczęła się cieszyć uprawa kukurydzy.

razem pow. zasiewów ha	zboża						okopowe						przemysłowe				warzywa		pozostałe	
	ogółem		pszenica		żyto		ogółem		w tym				ogółem		w tym rzepak		warzywa		pozostałe	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	buraki cukrowe		ziemniaki		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
									ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1100	877	79,7	585	53,2	0	0	92	8,4	46	4,2	46	4,2	67	6,1	67	6,1	13	1,2	51	4,6

Tabela 4. Struktura zasiewów

Wykres 8: Struktura zasiewów 2000; źródło: Plan Urzędniowo Rolny

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

W hodowli zwierząt przeważa chów trzody chlewnej, spada natomiast hodowla bydła.

bydło				trzoda chlewna				owce		konie	
ogółem		w tym krowy		ogółem		w tym lochy		1999	2000	1999	2000
1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000
197	70	67	20	318	312	26	24	24	20	2	2

Tabela 5: Hodowla zwierząt

Kapitał społeczny i ludzki.

We wsi działają organizacje społeczne jak:

- **Ochotnicza Straż Pożarna** – posiada własną remizę strażacką, 2 wozy bojowe, podstawowy sprzęt i zrzesza 37 członków w różnym wieku. Stowarzyszenie jest inicjatorem wielu przedsięwzięć, spotkań, zawodów strażackich, doskonalenia umiejętności poprzez ćwiczenia.

- **Ludowy Zespół Sportowy** – prowadzi drużynę piłkarską zrzeszona w OZPN w klasie . Działalność jego skupia się na treningach młodzieży oraz alternatywnym uczestnictwie w rozgrywkach sportowych. Opiekuje się boiskiem sportowym. Od lat zabiega o budowę zaplecza socjalnego –m szatni sportowej na boisku.

- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Prusice

Młode stowarzyszenie zawiązane w roku 2006 po otwarciu nowej świetlicy wiejskiej; zaangażowane w dalszej realizacji Planu Odnowy Prusic

Badanie Opinii publicznej

Opracowując Plan Odnowy Miejscowości w 2004 roku przeprowadzono badanie opinii publicznej ankietując mieszkańców Prusic. Ankiety wypełniło 99 respondentów w tym 61 kobiet i 38 mężczyzn. Najważniejsze potrzeby i sprawy na jakie ankietowani zwracali uwagę to:

- brak zaplecza wspólnego dla mieszkańców
- brak chodników, dobrych dróg, placów zabaw
- konieczność uporządkowania boiska sportowego (budowa szatni i trybun dla widzów)
- brak więzi między mieszkańcami (wspólne spotkania, festyny itp.)

W pracy nad aktualizacją dokumentu przyjęto, że na dzień dzisiejszy jedynie świetlica wiejska nie będzie figurowała w katalogu potrzeb mieszkańców oraz część imprez jakie odbywają się na bazie świetlicy.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI - ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) identyfikuje oraz ocenia mocne i słabe strony społeczności oraz przyszłe szanse i zagrożenia wynikające z wpływu otoczenia i zmian w nim zachodzących.

Mocne Strony	Słabe Strony
zalety społeczności, zasoby: ludzkie, środowiska, finansowe dostępne w rozwiązywaniu problemów, elementy przewagi nad innymi	obecnie istniejące problemy i bariery, przeszkody do podjęcia działań, brakujące elementy
Szanse	Zagrożenia
zmiany w otoczeniu sprzyjające działaniom, konkretne zyski, możliwi partnerzy	negatywne skutki uboczne działań, próba przewidzenia nieoczekiwanych skutków, zagrożenia i rozwiązania, których należy uniknąć

Tabela 6. Czynniki współtworzące analizę SWOT

SPOŁECZEŃSTWO	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • bogata historia – kronika • tradycje i święta, • boisko • organizacje i stowarzyszenia • uprawy m.in. kukurydzy • bliskość Leszczyny – Dymarki Kaczawskie • kontakty z byłymi mieszkańcami Prusic • zasób terenów pod budownictwo mieszkaniowe 	<ul style="list-style-type: none"> • nieznaną historię miejscowości przez wielu mieszkańców, • brak kontynuacji starych tradycji, • brak szkoły, • zaniedbane boisko, • wysokie bezrobocie, • brak zaplecza turystycznego (np. w związku z Dymarkami Kaczawskimi)
Szanse	Zagrożenia

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

<ul style="list-style-type: none">• kontynuacja starych tradycji• stworzenie centrum, miejsca spotkań (przy kościele)• współpraca z sąsiednimi miejscowościami w zakresie turystyki• wzrost kwalifikacji mieszkańców• właściwe wykorzystanie pomocowych środków unijnych• dalszy rozwój i popularyzacja imprez kulturalnych w regionie• wykorzystanie doświadczeń miejscowości, które osiągnęły sukces,	<ul style="list-style-type: none">• dalszy wzrost bezrobocia• zubożenie mieszkańców• odpływ mieszkańców• brak zainteresowania osadnictwem w miejscowości• niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej
---	---

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Tabela 7. Analiza SWOT dla PRUSIC – społeczeństwo

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • bliskość parku krajobrazowego „Chełmy” • bliskość ścieżki przyrodniczo-kulturowej „Synkliny Leszczyny” • „Wilcza Góra” w Wilkowie • dęby Pokoju • park za pałacem • dużo zieleni – szczególnie starych drzew, pozostałości alei • sprzyjający rolnictwu i mieszkańcom klimat 	<ul style="list-style-type: none"> • park – zaniedbany • aleje – spora część zniszczona
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • turystyczne i rekreacyjne wykorzystanie terenów zielonych • budowa znakowanych tras rowerowych i szlaków pieszych 	<ul style="list-style-type: none"> • degradacja gruntów rolnych

Tabela 8. środowisko przyrodnicze

GOSPODARKA	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wysoki odsetek gruntów w rękach prywatnych • bliskość hurtowych odbiorców płodów rolnych – Złotoryja • dogodne powiązania komunikacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • kryzys rolnictwa • ograniczony rynek pracy • brak obiektów gastronomicznych i bazy noclegowej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • promocja miejscowości • rozwój usług gastronomiczno-hotelarskich 	<ul style="list-style-type: none"> • brak stabilnej polityki rolnej państwa • konkurencja ze strony rolnictwa

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

na bazie istniejących obiektów	zachodnioeuropejskiego
• rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego	• mała inicjatywa gospodarza mieszkańców
	• niska efektywność produkcji rolnej
	• brak ubezpieczeń produkcji rolnej
	• brak inwestycji w zakresie infrastruktury towarzyszącej turystyce

Tabela 9. Gospodarka

WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ.

Na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej Prusic, której zadaniem było przedstawienie i zanalizowanie obecnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, opracowano wnioski, z których najważniejsze elementy są wyszczególnione poniżej.

Uwarunkowania geograficzne

dobre gleby

położenie w atrakcyjnej okolicy

walory krajobrazowe i klimatyczne

surowce mineralne występujące na tym terenie są dodatkowym atutem jednakże, ze względów ekonomicznych i konieczności ochrony środowiska, nie należy przewidywać ich eksploatacji w najbliższej przyszłości

Prusice leżą w sąsiedztwie Złotoryi - dużego centrum gospodarczego, administracyjnego i turystycznego oraz lokalnych centrów turystycznych Leszczyny, Krotoszyc i terenów Parku Krajobrazowego „Chełmy”.

szansą dla Prusic jest przyjęcie roli zaplecza dla turystyki, a w przyszłości wypracowanie własnej, atrakcyjnej oferty turystycznej

szansą tą może być promocja własnego produktu rolniczego i atrakcyjna oferta związana z noclegiem i wyżywieniem

na omawianym terenie występują liczne ślady działalności górniczej i hutniczej. Są one w znacznym stopniu zatarte, jednak w kilku miejscach widoczne są jej skutki, które są dzisiaj jedną atrakcją turystycznych:

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

- ślady związane z hutą w Leszczynie i kopalnią miedzi z XVIII w na N od Kondratowa,
- ślady eksploatacji hematytu z lat 1858 - 76 i 1938 - 45 na N od Stanisławowa,
- osada dawnego górnictwa i hutnictwa miedzi w Leszczynie z XVII w i drugiej połowy XIX w. z dawnymi piecami hutniczymi wapiennicznymi.

ślady średniowiecznych sztolni i kopalni złota w rejonie Kopacza.

z 1596 r. pochodzą również wzmianki o sztolniach w Prusicach – prawdopodobnie chodziło o roboty górnicze na północ od Leszczyny w dolinie Prusickiego Potoku.

interesujący choć zrujnowany park przypałacowy

Uwarunkowania historyczne

bogata historia sięgająca XII wieku

bliskość do znanych historycznych miejsc, bądź wydarzeń historycznych np.: bitwa pod Legnicą, bitwa nad Kaczawą,

zabytki: kościół parafialny pod wezwaniem św. Jadwigi i cmentarz przykościelny

liczne obiekty o wysokich walorach kulturowych: domy mieszkalne, kaplica cmentarna, brama cmentarna, zabudowania gospodarcze i oficyny mieszkalne dawnego pałacu.

Sfera społeczna

obecnie młoda demograficznie gmina

wysokie bezrobocie zwłaszcza wśród osób w grupie wiekowej od 45 lat wzwyż

bezrobocie strukturalne

interesująca oferta kulturalna w gminie

brak zaplecza sportowego na boisku

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Gospodarka

bezpośrednie sąsiedztwo Legnicy i Złotoryi – potencjalny rynek zbytu na produkty warzyw, owoców, przetwórstwa rolno-spożywczego

Strategia Rozwoju Gospodarczego

Strategia definiuje sześć celów strategicznych w czterech obszarach problemowych:

Rozwój turystyki kwalifikowanej

Wypromować Region jako obszar unikatowych atrakcji turystycznych i krajobrazowych, bogaty w minerały, kruszce i kamienie szlachetne.

Ułatwić dostęp do najbardziej interesujących atrakcji Regionu.

Rozwój przedsiębiorczości lokalnej

Ułatwić dostęp małych i średnich przedsiębiorstw do finansowania i doradztwa w celu tworzenia nowych miejsc pracy i wzmocnienia konkurencyjności lokalnej gospodarki

Przeciwdziałanie bezrobociu, w tym poprzez odpowiednie kształtowanie kwalifikacji i umiejętności zawodowych lokalnych zasobów ludzkich
Stworzyć długofalową ofertę szkoleniową dla mieszkańców Regionu powodującą podniesienie ich szans na rynku pracy, w tym w zakresie podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej.

Doprowadzić, współpracując z lokalnymi pracodawcami, do ściślejszego powiązania programów nauczania szkół Regionu z potrzebami rynku pracy

Rozwój obszarów wiejskich w Regionie

Zapewnić warunki do rozwoju zróżnicowanej działalności gospodarczej na terenach wiejskich, przyczyniającej się do wzrostu dochodów mieszkańców wsi

WIZJA ROZWOJU PRUSIC

Cele rozwoju

Wprowadzenie

W trakcie spotkań z grupą roboczą ds. Programu Odnowy Wsi, na podstawie rozmów z przedstawicielami samorządu, po analizie dokumentów nadrzędnych takich jak strategia rozwoju województwa i gminy oraz w oparciu o przeprowadzone badania własne wypracowano kierunki i cele rozwoju w poszczególnych aspektach. Podzielono je jako cele:

cele związane z rozwojem przestrzennym,
cele rozwoju kulturalnego,
cele ekologiczne i związane z ochroną środowiska,
cele gospodarcze i infrastruktura.

Cele rozwoju przestrzennego

Ze względu na istniejącą strukturę miejscowości, istniejące zasoby oraz, w dłuższym okresie czasu, przewidywane zmniejszenie ilości mieszkańców nie jest wskazane powiększenie przestrzenne zabudowy. Należy wykorzystać istniejącą strukturę przestrzenną wprowadzając zabudowę uzupełniającą, wykorzystując istniejące obiekty, dążąc do remontów rewitalizacji i rewaloryzacji zabudowy Prusic.

Przy opracowywaniu właściwych wytycznych do planów lub projektów dotyczących rozwoju przestrzennego wsi i jej architektury niezbędne jest możliwie maksymalne włączenie do dyskusji nad tymi planami społeczności lokalnych. Tylko świadomy udział mieszkańców w procesach planistycznych może przynieść efekt w postaci prawidłowego rozwoju zabudowy oraz troski o estetyczny obraz wsi.

Przy projektach dotyczących spraw przestrzennych konieczne jest uwzględnienie potrzeb związanych z rozwojem miejscowości oraz potrzebami mieszkańców tj.:

uwzględnienie przestrzeni rekreacyjnej - place zabaw dla dzieci, miejsca spotkań dla dorosłych, boiska do gier zespołowych;
organizacja centralnego placu jako miejsca organizacji imprez masowych;
troska o przestrzenie publiczne - chodniki, jezdnie, ciągi zieleni;
zabezpieczenie przestrzeni i obiektów pod prowadzenie usług;

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

stworzenie jasnych i klarownych wytycznych budowlanych dotyczących remontów i nowobudowanych obiektów; nowe budownictwo powinno harmonizować z istniejącą zabudową, a stare obiekty powinny być wyremontowane zgodnie z zasadami sztuki; rewitalizacja kompleksu pałacowego oraz przyległego do niego parku.

Cele związane z rozwojem kulturowym

Krajobraz kulturowy Prusic.

Jak już zaznaczono Prusice dysponują olbrzymim potencjałem kulturowym, niemniej jednak jego wykorzystanie w chwili obecnej jest niemalże zerowe. Podstawowe elementy środowiska kulturowego, jakie wyodrębniono podczas prac nad programem odnowy wsi to:

Bogactwo historii - powstanie miejscowości wiąże się z legendarną postacią Św. Jadwigi. Miały tu miejsce wydarzenia historyczne rangi światowej. W czasie II wojny światowej przechodziła tędy linia frontu, a ludność polska i niemiecka została wysiedlona. Wszystkie te wydarzenia mogą stanowić aurę przy pomocy, której wieś powinna wypracować własny obraz zarówno na potrzeby integracji mieszkańców, jak też w celu wypromowania się na zewnątrz.

Charakter miejscowości – region położony jest niezwykle malowniczo i składa się z dwóch trochę różniących się od siebie osiedli tj. dolnego i górnego oraz posiada dwa dawne majątki rycerskie. Od zawsze mieszały się tu różne kultury, co również stanowi element mogący być osią integracji mieszkańców i argumentem promocyjnym.

Wieś posiada **bogactwo form architektonicznych** oraz liczne obiekty o wysokich walorach architektonicznych np. kościół, pałac z kompleksem parkowym, zabudowania gospodarcze, zabudowania dawnych młynów itd.

Mieszkańcy Prusic, pochodzący z różnych regionów Polski, przywieźli ze sobą **szereg zwyczajów i tradycji**. Konieczna jest ich dalsza pielęgnacja.

Propagowanie historii i tradycji.

Ze względu na bogactwo historii wsi i okolic ważne jest propagowanie jej wśród mieszkańców. Historia jest ważnym elementem marketingu miejscowości i może pomóc w pozyskaniu turystów. Również ważne jest pielęgnowanie lokalnych tradycji i zwyczajów, jak też organizacja związanych z tym imprez masowych. Konieczne jest powiązanie działań mieszkańców z kalendarzem np. świąt kościelnych oraz z kalendarzem imprez organizowanych przez gminę. Ponadto należy propagować zbieranie pamiątek i eksponatów historycznych, które mogą stanowić zaczątek lokalnego mini muzeum.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

działania:

- wykonanie tablicy informacyjnej z historią miejscowości; zajęcia świetlicowe z dziećmi propagujące historię wsi i jej okolic;
- propozycja projektowa - projektowany plac zabaw nawiązywałby formą do tradycji wydobywczych przedgórza Kaczawskiego;
- optymalne wykorzystanie centralnego placu we wsi na organizację imprez kulturalnych,
- centrum wsi powinno z czasem stać się przestrzenią dla spontanicznych spotkań, wyposażoną w obiekty zarówno kulturalne (świetlica) jak i usługowe (kawiarnia, gospoda), wszystko musi harmonizować z kościołem będącym głównym elementem centrotwórczym w tym miejscu;

Obiekty związane z kulturą w Prusicach.

W Prusicach niezbędne są obiekty kulturalne. Zasadniczym elementem realizacji potrzeb kultury jest zagospodarowanie centrum wsi wraz z obiektami do niego przylegającymi. Dotyczy to zarówno rewaloryzacji centrum jak też adaptacji obiektów kubaturowych leżących w jego pobliżu na potrzeby kulturalne.

W trakcie prac nad planem rozwoju wyłoniono obiekty mające spełniać powyższe funkcje i są to:

- otwarta scena znajdująca się przy powyższym budynku - proponowana wykorzystanie wielofunkcyjne po zadaszeniu;
- kaplica przykościelna zaadaptowana na potrzeby mieszkalne; proponowane przeznaczenie na potrzeby mini - muzeum;

działania:

- przeprowadzenie działań zmierzających do wyremontowania obiektów na cele kulturalne
- organizacja mini muzeum;

Działania medialne.

Celem działań jest szeroko pojęty marketing miejscowości. Działania te są ściśle współzależne z innymi działaniami w pozostałych aspektach i ich głównym celem jest wypromowanie Prusic. Do działań tych należą przede wszystkim organizacje wszelkiego rodzaju lokalnych świąt i imprez, które swoim charakterem i rozmiarem mogą przyciągnąć

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

najpierw media, a potem spragnionych wrażeń turystów. Nasuwa się szereg możliwości do wykorzystania jak np. organizacja święta wsi lub powiązanie takiego święta z innymi świętami lokalnymi lub imprezami jak Dymarki Kaczawskie, czy obchody rocznicy Bitwy Kaczawskiej. Można, w oparciu o bogactwo dziedzictwa kulturowego, pokusić się o imprezy z wykorzystaniem dawnych podań i legend. Istotne jest stworzenie wokół nazwy wsi aury atrakcyjnej przyciągającej zainteresowanych.

Inną z możliwości, która nasunęła się w trakcie spotkań z grupą projektową, jest stworzenie kroniki kontynuacja istniejącej kroniki Prusic. Prusice jako jedna z niewielu wsi posiada dokładnie spisane dzieje w postaci niemieckojęzycznej kroniki. Nasuwa się automatycznie pomysł o stworzeniu analogicznego dokumentu, który opisywałby historię Prusic z ostatnich sześćdziesięciu lat i losy osadników przybywających do wsi. Pewnego rodzaju werbalizacja swoich przeżyć oraz dyskusje i porównanie wzajemnych losów na pewno przyczynią się do większej integracji mieszkańców.

działania :

- organizacja cyklicznej imprezy dla mieszkańców wsi, festynu będącego świętem miejscowości;
- założenie kroniki Prusic i zebranie relacji z historii ostatnich sześćdziesięciu lat oraz przetłumaczenie i udostępnienie niemieckiej kroniki Prusic.
- organizacja kalendarza imprez we wsi np. Święto Wsi, ścisła współpraca z kalendarzem świąt kościelnych;
- wciągnięcie do współpracy kulturalnej istniejących organizacji i stowarzyszeń - OSP i TMZZ, jak też nawiązanie współpracy z miastem Prusice;
- współpraca z lokalnymi mediami - np. poprzez propagowanie historii wsi;
- stworzenie lokalnych tradycji jeżeli chodzi o zwyczaje jak i ubiór,

Cele związane z ochroną środowiska naturalnego.

W trakcie prac nad projektem odnowy wsi przeprowadzono analizę ekofizjograficzną środowiska naturalnego wsi. Wieś również w tym aspekcie posiada olbrzymie bogactwo zachowanych elementów środowiska naturalnego oraz pierwotnej - bliskiej naturze gospodarce przestrzennej. Sady, typowe, naturalne ogrody, liczne biotopy i skupiska roślinności, stanowią bogactwo form sprzyjających ochronie środowiska naturalnego oraz ekologicznej gospodarce przestrzennej. Minusem są zaniedbania i zanieczyszczenia wymagające działań rewitalizacyjnych i rekonstrukcji. Podstawowe cele związane z ekologią i ochroną środowiska to:

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

promowanie ekologicznych form upraw,
wspieranie i promowanie zastosowania rodzimych nasadzeń w ogrodach,
rozbudowa małej retencji, ochrona wód;
zadbanie o poszczególne obiekty - park, cmentarz

Cele związane z gospodarką i infrastrukturą.

Gospodarka i infrastruktura to główne, problematyczne tematy występujące w trakcie całej pracy nad programem odnowy wsi. Ze względu na złożoność tych problemów sam program odnowy wsi może ująć je tylko w zakresie ich powiązań bezpośrednio z innymi aspektami dotyczącymi samej wsi. Gospodarka i infrastruktura są powiązane z działaniami przede wszystkim na wyższych szczeblach planowania (w skali regionu) niemniej również działania oddolne mają znaczenie przy poprawie stanu tychże aspektów.

Podstawowe cele, jakie mogą wynikać z działań przy odnowie wsi to:

powstanie miejsc pracy,
poprawa wizerunku miejscowości, wypromowanie Prusic jako marki przyciągającej klientów,
naprawa infrastruktury drogowej - budowa chodników, miejsc parkingowych,
stworzenie infrastruktury związanej z obsługą ruchu turystycznego np. tablice informacyjne, kierunkowskazy etc.

Działania z zakresu ochrony środowiska

Ogrodnictwo ekologiczne - ogrody bliskie naturze

Ochrona środowiska i ochrona natury zaczynają się nie po drugiej stronie ogrodzenia naszej posesji, ale właśnie we własnym ogrodzie, sadzie na łące lub w polu.

Setki lat kultura ogrodnicza żyła w ścisłym powiązaniu z naturą. Dopiero ostatnie lata przyniosły ze sobą ogrody o monotonnym charakterze. Pozbawiony chwastów, wystrzyżony trawnik, obce danemu miejscu iglaki, brak różnorodności gatunków, powszechne stosowanie środków chemicznych, to przyczyny, których często nie kojarzymy ze znikaniem z naszego otoczenia wielu naturalnych zjawisk. Tendencja ta pogłębia się wraz z wzrastającymi oczekiwaniami dotyczącymi źle zrozumiałej estetyki i porządku na swojej posesji.

Równowaga biologiczna oparta na ochronie lokalnej fauny i flory, optymalne wykorzystanie funkcjonalne ogrodów oraz wysokogatunkowe nasadzenia to droga do zachowania środowiska naturalnego.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

działanie:

propagowanie i wspieranie inicjatyw związanych z pielęgnowaniem ogrodów naturalnych, bliskich naturze, w których uprawia się liczne rodzime gatunki roślin;

Naturalny ogród a architektura

Elementy ogrodu naturalnego mogą być ściśle powiązane z architekturą na danej posesji. Również i tutaj charakterystyczne jest to, że przez setki lat domy, zabudowania gospodarcze, czy też ogrodzenia stanowiły element ściśle powiązany z naturą. Dopiero ostatnie dziesięciolecia przyniosły ze sobą wzory oderwane od otaczającej natury i krajobrazu. Przykładowo można przedstawić kilka występujących na terenie Prusic charakterystycznych elementów architektury, które mają bezpośredni wpływ na środowisko naturalne.

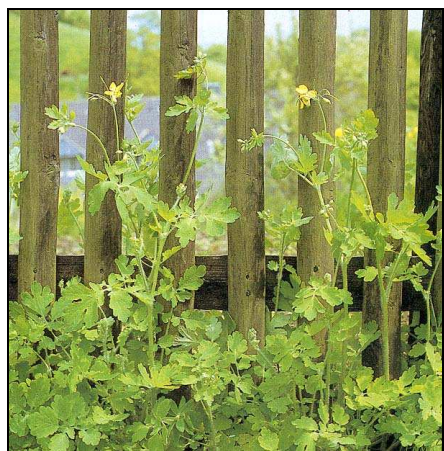
Kamienne ogrodzenia - jednym z charakterystycznych elementów zagospodarowania przestrzennego wsi są ogrodzenia murowane z nierównego, naturalnego kamienia. Oprócz ich niewątpliwych zalet estetycznych ogrodzenia te stanowią środowisko naturalne dla wielu rodzimych gatunków roślin i zwierząt i ważne jest, aby przy ich remontach, rekonstrukcjach lub budowie nowych zwracać uwagę na kilka ważnych wskazówek. Mur taki już naturą rzeczy nie będzie nigdy równy, co stanowi między innymi o jego uroku. Nie próbujemy wyrównywać go na siłę, pozostawmy w nim kilka niewypełnionych i nierównych fug. Przy podstawie muru nie betonujemy, ani nie wypełniamy powierzchni brukiem, pozostawmy trochę przestrzeni dla gruntu. Można zastosować celowe nasadzenia typowych dla ogrodów skalnych roślin np. wszelkiego rodzaju rozchodników, skalnic lub roślin pnących etc., ale tak naprawdę natura szybko zagospodaruje każdą pozostawioną dla niej niszę. Ogrodzenie i przestrzeń wzdłuż niego staną się szybko ostoją dla pożytecznych zwierząt i owadów, a jednocześnie będą decydowały o malowniczości ciągu ulicznego i zabudowy wsi.

Drewniane ogrodzenia sztachetowe, które są powoli wypierane przez prefabrykowane siatki stalowe lub ogrodzenia betonowe, stają się w Europie zachodniej towarem wręcz ekskluzywnym. Powodem tego jest ich ręczne wykonanie i użycie naturalnego materiału, jakim jest drewno. Należy się zatem zastanowić, zanim zamienimy drewniane sztachety na beton. Może warto jest jeszcze podreperować stary płot.

Ważne jest, jak w wypadku murów, również odpowiednie potraktowanie przestrzeni wzdłuż takiego płotu. Naturalna roślinność jak na przykład malwy, lwie paszcze czy nagietki, a

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

czasem nawet kępa pospolitych pokrzyw stanowiących ważny element równowagi biologicznej nie zaszkodzą, a wręcz pomogą obrazowi takiego ogrodzenia.

Rysunek 14. Przykład regionalnych ogrodzeń i charakterystycznej roślinności

Rośliny pnące na fasadach domów - na podstawie materiałów historycznych można stwierdzić, że ważnym elementem architektonicznym w Prusicach były obsadzone roślinami fasady domów. Nawet budynki kościelne miały przytwierdzone ruszty dla pnączy, co w tamtych czasach miało znaczenie funkcjonalne, ale i bez wątpienia stanowiło wyraźny akcent dekoracyjny. Niestety dzisiaj prawie żaden z domów nie posiada tej charakterystycznej niegdyś ozdoby. Na pojedynczych budynkach można zobaczyć resztki rusztów, rzadko żywą roślinę. Jednak pnącza na fasadach domów, znane nam z fotografii z Francji, Anglii czy Niemiec nazywane są tam nie bez powodu "zielonym futrem" domu. Mają wiele zalet i są z powodzeniem uprawiane i dzisiaj.

Zalety zielonych fasad:

poprawa ogólnego klimatu wokół domu,

filtracja zanieczyszczeń, zapachów,

ochrona ścian przed wpływami atmosfery (w żadnym wypadku nie są zagrożeniem dla tynków!),

ocieplenie fasady w zimie, chłodzenie latem,

dodatkowa przestrzeń życiowa dla wielu żywych organizmów,

odciąganie wilgoci z przestrzeni bezpośrednio wokół fasady,

możliwość uprawy trudnych w naszym klimacie roślin (winorośli), które korzystają z nagranych ścian

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Dodatkowo najwyższą sztuką dla zapalonych hobbystów jest uprawianie na fasadach domów drzew owocowych - czereśni, śliw lub gruszy. Sztuka ta polega na cierpliwej kontroli i pielęgnacji posadzonych przy fasadzie drzew, które z czasem przyjmują formę podobną dla roślin pnących, a ponadto dają często wyjątkowo dobre zbiory, co spowodowane jest szczególnym mikroklimatem bezpośrednio przy fasadzie domu.

ROŚLINY PNĄCE		
powojnik prosty	<i>Clematis recta</i>	rośnie do trzech metrów, wymaga właściwego rusztu
dzika winorośl pięciolistna	<i>Parthenocissus quiquefolia</i>	samopnąca, piękne jesienne ubarwienie
dzika winorośl trójlistna	<i>Parthenocissus tricuspidata</i>	najczęstsza roślina pnąca, wymaga właściwych rusztów
rdest	<i>Polygonum aubertii</i>	niezwykle szybko rosnący, kwitnący biało, wymaga rusztów

Tabela 10. Rośliny pnące charakterystyczne dla regionu pnące

Rysunek 15. Charakterystyczne rośliny

Zadrzewienie - dawniejsze prawo nakazywało ze względów na ochronę przeciwpożarową, aby przy każdym domu rośło drzewo chroniące zabudowę przed uderzeniami piorunów. Do dnia dzisiejszego zachowało się szereg zadrzewień, niemniej pojawiają się coraz częściej drzewa obce dla danej okolicy, a także nienaturalne z punktu widzenia ich lokalizacji w pobliżu budynków i ogrodów. Chodzi tu przede wszystkim o nadmiar drzew i roślin iglastych będących swoistym chwastem w krajobrazie współczesnych wsi, a także i miast. Dla samych Prusic symbolem wsi stały się na początku XIX wieku zasadzone w centrum wsi dęby. Niemniej dęby te nie były na pewno pierwsze. Zarówno przy kościele Św. Jadwigi, jak też w Dolnych Prusicach spotkać można te szlachetne drzewa. Poniżej przedstawiona lista zawiera charakterystyczne dla regionu dolnośląskiego drzewa.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

GATUNKI DRZEW W OGRODZIE DOLNEGO ŚLĄSKA:

klon polny -	<i>Acer campestre</i>	jesion wyniosły -	<i>Fraxinus</i>
klon pospolity -	<i>Acer platanoides</i>	<i>excelsior</i>	
klon jaworowy -	<i>Acer</i>	orzech włoski –	<i>Juglans regia</i>
	<i>pseudoplatanus</i>	ligustr pospolity -	<i>Ligustrum</i>
brzoza brodawkowata -	<i>Betula pendula</i>	<i>vulgare</i>	
grab zwyczajny -	<i>Carpinus betulus</i>	wiciokrzew suchodrzew –	<i>Lonicera</i>
dereń świdwa -	<i>Cornus sanguinea</i>	<i>xylosteum</i>	
leszczyna pospolita -	<i>Corylus avellana</i>	śliwa tarnina -	<i>Prunus</i>
głóg -	<i>Crataegus spinosa</i>		
(<i>laevigata</i>		wierzba iwa pendula -	<i>Salix caprea</i>
	<i>i</i>	czarny bez -	<i>Sambucus</i>
<i>monogyna</i>)		<i>nigra</i>	
trzmielina zwyczajna -	<i>Euonymus europaea</i>	lipa szerokolistna -	<i>Tilia cordata</i>
		lipa drobnolistna -	<i>Tilia</i>
		<i>platyphyllos</i>	

działanie:

działania operacyjne prowadzące do zastosowania powyższych celów w praktyce poprzez: właściwe zapisy w planie miejscowym, inwestycje własne gminy w postaci zadrzewień, działania prywatne mieszkańców;

Różnorodność gatunków w ogrodzie

Rośliny w swoim naturalnym środowisku żyją w grupach, w których poszczególne gatunki wzajemnie się uzupełniają i ochraniają. Całkiem podobnie można uzyskać symbiozę poszczególnych gatunków poprzez zastosowanie połączeń właściwych mieszanek np. warzyw z ziołami kuchennymi. Prawidłowy płodozmian roślin eliminuje potencjalne szkodniki, jak też podnosi jakość poszczególnych gatunków roślin.

Podstawową zasadą różnorodności nasadzeń jest różnorodność potrzeb poszczególnych roślin. Rośliny o korzeniach płytkich uzupełniają się z roślinami o korzeniach głębokich. Wydzielane przez niektóre rośliny zapachy mogą przy właściwym zastosowaniu wprowadzać w błąd szkodniki uniemożliwiając im dotarcie do roślin, które chcemy chronić.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Rysunek 16. Przykłady ogrodów naturalnych

Zioła stosowane w naszej kuchni mają dzięki swojemu silnemu zapachowi szczególnie ochronne właściwości w naszych ogrodach. Część z nich może być nawet wysiewana bezpośrednio pomiędzy innymi warzywami.

Różnorodność ma oczywiście nie tylko charakter praktyczny, ale również niebagatelny wpływ na estetykę. Bardzo ważne jest jednak stosowanie mieszanek roślin rodzimych pochodzących z naszego regionu. Poniżej lista roślin ozdobnych, które można byłoby zastosować w ogrodach przydomowych.

ROŚLINY OZDOBNE TYPOWE DLA DOLNOŚLĄSKIEGO OGRODU:

Przywrotnik -	<i>Alchemilla mollis</i>	Goździk -	<i>Dianthus</i>
Żeniszek -	<i>Ageratum houstonianum</i>	Mieczyk -	<i>Gladiolus-Hybriden</i>
Malwa -	<i>Alcea rosea</i>	Słonecznik -	<i>Helianthus annuus</i>
Lwa paszcza -	<i>Antirrhinum majus</i>	Oman -	<i>Inula helenium</i>
Orlik -	<i>Aquilegia vulgaris</i>	Lilia biała -	<i>Lilium candidum</i>
Nagietek -	<i>Calendula officinalis</i>	Śláz -	<i>Malva</i>
Dzwonek -	<i>Campanula</i>	Kocimiętka -	<i>Nepeta x faassenii</i>
Chaber -	<i>Centaurea cyanus</i>	Piwonia -	<i>Paeonia</i>
Lak -	<i>Cheiranthus cheiri</i>	Mak polny -	<i>Apaver rhoeas</i>
Złocień -	<i>Chrysanthemum leucanthemum</i>	Szałwia -	<i>Salvia</i>
Ostróżka -	<i>Delphinium</i>	Nasturcja -	<i>Tropaeolum</i>

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Ponadto typowymi dla naszego krajobrazu są różnorodne odmiany róż przede wszystkim w formie małych i średnich krzewów, ale też i roślin pnących.

Przykładowe gatunki róż z ogrodu wiejskiego:

Rosa canina

Rosa coriifolia

Rosa gallica

Rosa rubiginosa

działanie:

organizacja konkursu na najpiękniejszy ogród w miejscowości oraz zastosowanie przy ocenie kryteriów przede wszystkim dotyczących rodzimej szaty roślinnej;

Główny składnik życia - woda

Woda jest elementem niezbędnym do życia. Niezbędnym i niestety ograniczonym. Przy problematyce ochrony środowiska trzeba, zatem również poruszyć sprawę ochrony zasobów wodnych, jak też ich starannego wykorzystania w gospodarstwie i w ogrodzie.

Zagrożenia dla wód podskórnych i gruntowych można zminimalizować poprzez:

ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin, przemysłowych nawozów mineralnych,

rezygnację z soli jako środka przeciwko oblodzeniom jezdni i chodników,

ostrożność przy obchodzeniu się z materiałami ropopochodnymi - paliwa lakiery farby etc.,

Ponadto gospodarka wodna jest związana z tzw. małą retencją. Niegdyś we wsi znajdowały się liczne zbiorniki wodne. Mowa tu nie tylko o głównym stawie przeciwpożarowym w centrum wsi, ale też o licznych zbiornikach związanych z młynami w Dolnych Prusicach, czy zwyczajnych przydomowych stawach, które w większości zostały zaniedbane w ostatnich dziesięcioleciach.

Wszystkie te zbiorniki oprócz funkcji retencyjnych miały za zadanie zbieranie wody deszczowej i kanalizowanie jej z dala od ścian budynków, co miało oczywiście wpływ na stosunki wilgotnościowe bezpośrednio w ścianach budynków.

Wydaje się zatem naturalną rzeczą, aby promować rozwój małej retencji, czyli zakładanie małych zbiorników wodnych, oczek. Istotne jest też stworzenie mechanizmów mentalnych tj. oczywistych zachowań, które prowadziłyby do oszczędności zużycia wody, do

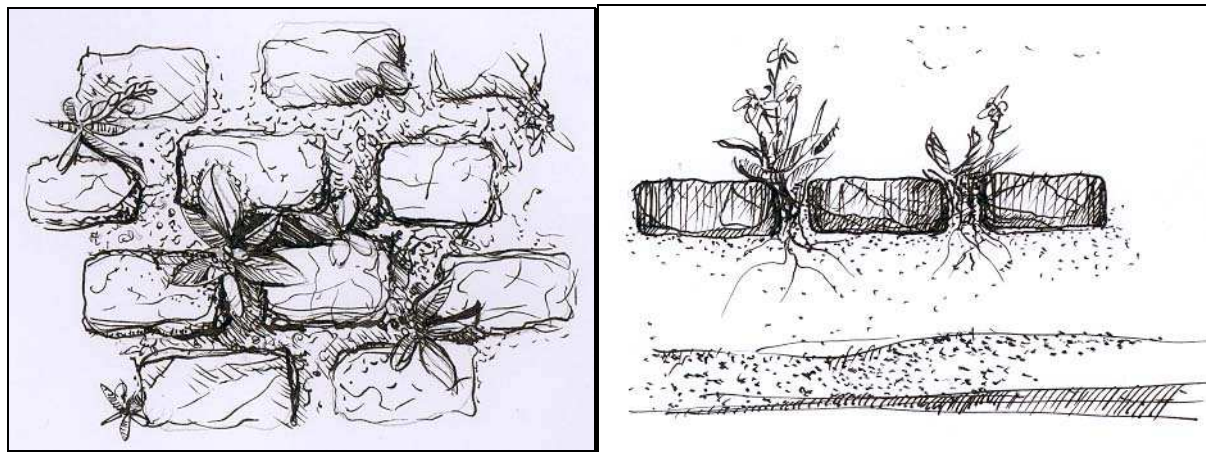
Plan Odnowy Miejscowości Prusice

gospodarowania zasobami deszczówki czy rozsądku przy stosowaniu chemii w gospodarstwie.

Przy remontach i budowach domów wskazane jest stosowanie zbiorników wody deszczowej - chociażby w postaci beczek do "łapania" deszczówki, jak też drenażowanie bezpośrednich powierzchni wokół zabudowy z odprowadzeniem wody do innych zbiorników.

Przy budowie oczek i stawów ważne jest zachowanie podstawowych zasad projektowych tj. przewidzenie płycizn i przegłębień pod kątem właściwej wegetacji. Ważne też jest przy projektowaniu takich inwestycji zachowanie zasad bezpieczeństwa wobec bawiących się dzieci tj. właściwe odgródenie od placów zabaw, unikanie stromych brzegów etc.

Innym elementem wpływającym na poprawę małej retencji jest rezygnacja z zabudowy dużych powierzchni, nie posiadających bezpośredniego odprowadzenia wody deszczowej do gruntu. Chodzi tu o wszelkiego rodzaju nawierzchnie, wymagające odprowadzenia wód deszczowych, a przede wszystkim powierzchnie asfaltowe, jak też brukowane w sposób bezfugowy. Oczywiście nie ma mowy o pełnej i bezwarunkowej rezygnacji z tych nawierzchni. Chodzi tu o rozsądek przy ich wykonywaniu - często asfalt może być zastąpiony szutrem lub żwirem, a kostka brukowa może być układana w sposób umożliwiający przenikanie wody deszczowej do gruntu. Również niektóre dachy mogą posiadać warstwę zieloną.

I

Rysunek 17. Przykłady nawierzchni przepuszczalnych.

działanie:

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

prowadzenie akcji informacyjnej dotyczącej małej retencji i promowanie oczek wodnych np. przy organizacji konkursów na najpiękniejszy ogród;

Naturalni sprzymierzeńcy

Zbiory bywają zagrożone przez różne insekty, grzyby, ślimaki, nornice lub inne szkodniki. W takich sytuacjach niestety ciągle jeszcze nadużywa się w naszych ogrodach środków chemicznych. Bez wątplenia wobec większości roślin uprawianych w ogrodach konieczne są działania ochronne. Jednak zwalczając chemicznie jedną plagę niszczymy cały szereg bardzo pożytecznych naturalnych "pomocników" - owady, rośliny. Z reguły szkodnik odradza się dużo szybciej niż ich naturalny wróg, co też powoduje konieczność powtarzania zabiegów, a to może z czasem prowadzić do skażenia gleby i wód przez nadmiar środków chemicznych.

Wskazane są zatem naturalne, biologiczne metody ochrony roślin. Działania w tym kierunku polegają m.in. na:

stosowaniu planowego następstwa roślin (płodozmian) oraz dużej różnorodności nasadzeń,

optymalnym wyborze miejsc nasadzeń, co wzmacnia naturalne siły samych roślin,

Innymi naturalnymi sprzymierzeńcami ogrodu są pożyteczne zwierzęta i owady. Wspieranie ich rozwoju następuje poprzez przygotowywanie miejsc lęgowych oraz nasadzenia roślin, którymi się one odżywiają. Miejscami lęgowymi mogą być klasyczne budki dla ptaków, ale też przyzmy kamieni, mury posiadające nisze i zagłębienia oraz kępy krzewów.

działanie:

działania edukacyjne wśród dzieci, organizacja wieszania budek lęgowych dla ptaków, konkursy na zbieranie danych dotyczących dzikich zwierząt zamieszkujących ogrody w Prusicach.

Obiekty przeznaczone pod ochronę z punktu widzenia środowiska naturalnego

Park popałacowy oraz istniejący we wsi cmentarz (dawny cmentarz ewangelicki) są dużymi obiektami użyteczności publicznej, które powinny zostać otoczone szczególną troską pod kątem ochrony krajobrazu i środowiska naturalnego.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Obiekty te wymagają kompleksowych działań rewitalizacyjnych. Cmentarz, obecnie zagospodarowany, wymaga przeprowadzenia planowych nasadzeń i systemowej organizacji przestrzeni.

Park - dzisiaj zaniedbany będzie musiał przejść kompleksowe działania zmierzające zarówno do oczyszczenia go jak też prawidłowego wpisania w strukturę funkcjonalno-przestrzenną wsi.

Rysunek 18. Przykład części ekosystemu o wysokich walorach przyrodniczych

działanie:

wykonanie dokumentacji projektowych dla rewitalizacji obiektu cmentarza i parku oraz wdrożenie tych działań.

Aspekty gospodarcze w działaniach związanych z programem Odnowy Wsi

Rolnictwo

Jednym z podstawowych celów działań związanych z gospodarką powinno być utrzymanie i promocja tradycyjnych metod gospodarowania. Siłą Prusic powinna się stać dobra marka charakteryzująca ekologiczne, tradycyjne, ale i jednocześnie nowoczesne rolnictwo:

działanie w zakresie produkcji rolnej :

wykorzystanie środków pomocowych przeznaczonych na rolnictwo z użyciem tradycyjnych technologii,
wykonanie działań scaleniowych i optymalizacja ilości i wielkości gospodarstw rolnych,
stworzenie marketingu wokół produktów rolniczych z tradycyjnych metod produkcji.
produkcja, promocja i sprzedaż ekologicznej żywności

działanie w zakresie produkcji ekologicznej :

- stworzenie małych zakładów produkcji ekologicznej żywności:
 - mini piekarnia działająca w pierwszej fazie raczej incydentalnie,
 - młyn (mały działający być może również tylko na zamówienie) mogący sprzedawać produkty bezpośrednio od producenta,
 - inne przydomowe produkcje, traktowane do tej pory jako hobby np. produkcja przetworów, napojów etc.
- stworzenie programu umożliwiającego dystrybucję produktów ekologicznych

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

- lokal gastronomiczny z żywnością z produktów miejscowych,
- lokalny sklep ze zdrową, ekologiczną żywnością;
- stragan lub sprzedaż produktu bezpośrednio z domu,
- sprzedaż pośrednikom.
- wypromowanie jednego, podstawowego produktu jako oś ewentualnych działań – kukurydza

działanie w zakresie promocji :

- stworzenie "święta kukurydzy"
- ustalenie terminu obchodów i wpisanie go w kalendarz imprez gminy
- ukierunkowany marketing kukurydzy i jej produktów poprzez udział przedstawicieli Prusic w imprezach kulturalnych (stragan z produktami z kukurydzy)
 - mąka i kasza kukurydziana
 - kukurydza gotowana
 - popcorn
 - płatki kukurydziane
 - chrupki kukurydziane
 - piwo z kukurydzy
 - wódka kukurydziana
 - placki i chipsy kukurydziane
 - w dalszym etapie dotarcie do dystrybutorów ("kukurydza z Prusic!")
 - udział w działaniach lokalnych (patrz wyżej)
- działania promocyjne polegające na:
 - udziale mini-wytwórców w imprezach jak np. Dymarki Kaczawskie lub inne imprezy kulturalne organizowane przez gminę,
 - wyraźny podział mieszkańców na poszczególne "działy produkcji" w celu uniknięcia niepotrzebnej konkurencji,
 - stworzenie przejrzystego systemu informacji, poczynając od loga pojawiającego się na etykietach do szyldów na budynkach; wszystko musi być utrzymane w odpowiednim charakterze i najlepiej przy współudziale specjalisty, podkreślić należy charakter ekologiczny (opakowania tylko podlegające recyklingowi) oraz wiejski (żadnych neonowych szyldów etc.)
 - strona internetowa,
 - „propaganda szeptana” i bezpośredni kontakt z klientem,
 - udział w mediach.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Usługi turystyczne

Przeprowadzenie analizy grup docelowych klientów usług turystycznych

- turystyka lokalna (weekendowa) powiązana z atrakcjami lokalnymi, ewentualnie bezpośrednimi usługami
 - powiązać z Dymarkami, które docelowo będą atrakcją całoroczną
 - organizacja imprez - wesel, imprez integracyjnych etc.
 - lokalny ruch związany z ekologicznym rolnictwem
- turystyka regionalna
 - ruch turystyczny związany z okolicznymi imprezami kulturalnymi
 - ruch regionalny związany z agroturystyką
- turystyka międzynarodowa
 - turyści związani z imprezami - dymarki, obchody rocznicy bitwy kaczawskiej
 - turyści przyciągnięci atrakcjami samych Prusic
 - atrakcje związane z historią
 - tradycyjne rzemiosło (dymarki)
 - historia bitew: legnickiej (1241, 1760) i kaczawskiej (1813)
 - agroturystyka międzynarodowa
 - turystyka sentymentalna, czyli przyjazd dawnych mieszkańców Prusic i/lub ich rodzin

Stworzenie zaplecza turystycznego - bazy

przygotowanie zaplecza dla agroturystyki

działanie:

- szkolenie właścicieli nieruchomości finansowane ze środków samorządowych,
- inwestycje indywidualne mające na celu stworzenie miejsc noclegowych,
- inwestycje w marketing finansowane z budżetu samorządu wzgl. ze środków pomocowych,

stworzenie bazy noclegowej typu pensjonat lub hotel (docelowo)

działanie:

- pensjonat - ściągnięcie (z czasem) inwestora prywatnego mogącego
- zainwestować, w któryś z obiektów

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

- analogicznie jak wyżej - inwestycja w restaurację (gospodę) z miejscami noclegowymi
- w dalszej przyszłości zabezpieczenie obiektu pałacowego na ew. usługi turystyczne wzgl. kluczową atrakcją miejscowości

stworzenie drobnych usług obsługujących turystów

działanie:

- drobne lokale gastronomiczne typu bistro, kawiarnia
- stworzenie mini-muzeum ze sklepikiem pamiątkarskim sprzedającym lokalne "souweniry"

Przygotowanie atrakcji turystycznych

- imprezy kulturalne
 - święto kukurydzy
 - dożynki
 - obrzędy związane ze świętami wielkanocnymi
 - jarmark
- obiekty
 - zespół pałacowy
 - mini - muzeum
 - ścieżka edukacyjna

Opracowanie strategii marketingowej dla usług turystycznych

przygotowanie reklamy wizualnej poprzez skoordynowane działania planu rozwoju - ujednoliczony i zharmonizowany system szyldów, skoordynowane prace renowacyjne obiektów usługowych (przy udziale doradców) pozwalające na uniknięcie dysonansów i kiczu,

udział w imprezach kulturalnych na terenie gminy i okolic oraz współpraca z odpowiednimi wydziałami gminy i powiatu prowadzącymi marketing dla regionu,

reklama w internecie

słowa kluczowe :

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

BITWA POD LEGNICĄ 1241

DYMARKI

FRYDERYK WIELKI (kto znajdzie miejsce gdzie nocował Fryderyk?)

MACDONALD (marszałek francuski)

NAPOLEON

BITWA NAD KACZAWĄ 1813

JEŹDZIEC BEZ GŁOWY (postać z lokalnej legendy)

WZGÓRZE SZUBIENICZNE

DĄB POKOJU,

DĘBY PRZYJAŹNI

KAMIEŃ FRANCUSKI (wzgl. RUSKI)

Miejsca pracy w rzemiośle

Stworzenie drobnych pracowni rzemiosła artystycznego nastawionego na obsługę turystów

warsztat garncarski, kowalski,

mini gorzelnia

snycerz etc.

W oparciu o powyższe być może wypromowanie małego zakładu rzemieślniczego sprzedającego produkty na zewnątrz

Podsumowanie

Utrzymanie i tworzenie nowych perspektyw zawodowych jest możliwe tylko przy prowadzeniu właściwego marketingu miejscowości, uwzględniającego inne działania prowadzone na płaszczyźnie gminy bądź regionu. Podstawą rozwoju miejscowości jest inicjatywa mieszkańców w prowadzeniu drobnej działalności usługowej bez udziału dużych inwestorów. Wieś Prusice posiada olbrzymi potencjał, który umożliwia mieszkańcom stworzenie miejsc pracy poza rolnictwem. Potencjał ten to:

położenie w pobliżu Parku Krajobrazowego Chełmy

bliskość miejsca cyklicznych imprez "Dymarki" mogącego z czasem stać się atrakcją całoroczną

bliskość miejsc historycznych (pola bitew)

atrakcyjne położenie z punktu widzenia krajobrazu

atrakcyjna zabudowa

sprawnie funkcjonująca społeczność lokalna

kontakt z dawnymi mieszkańcami Prusic

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Wykorzystanie powyższego potencjału zależne jest tylko i wyłącznie od aktywnego zaangażowania się mieszkańców Prusic w działania mające służyć rozwojowi miejscowości, bez udziału dużych inwestorów. Działania te to przede wszystkim:

- integracja społeczności lokalnej poprzez np.
 - organizowanie wspólnych imprez jak np. Święto Kukurydzy, dożynki etc.
 - wspólna praca przy realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych samorządu (np. świetlica)
- aktywność mieszkańców przy działaniach społeczno-kulturalnych i zaangażowanie się w różnego rodzaju happeningach oraz chęć pozyskiwania wiedzy o swojej miejscowości, gromadzenie eksponatów, utrzymywanie kontaktów z byłymi mieszkańcami Prusic, prowadzenie kroniki Prusic,
- intensywna praca z dziećmi i młodzieżą ukierunkowana na poznanie swojej miejscowości tj. historii i obyczajów, tradycyjnego rzemiosła etc.
- skoordynowane działania mieszkańców mające na celu poprawę wizerunku miejscowości tzn. stworzenie wytycznych przestrzennych, które niezależnie od planu miejscowego wskazywałyby sposoby harmonijnego rozwoju przestrzennego wsi,
- samo-edukacja w kierunku tworzenia miejsc pracy w obsłudze ruchu turystycznego
- optymalne wykorzystanie środków pomocowych Unii Europejskiej ze wskazaniem na działania:
 - ekologiczna produkcja rolnicza
 - szkolenia i edukacja w kierunku usług turystycznych
 - promocja regionu
 - rozwój publicznej infrastruktury turystycznej
 - remont obiektów zabytkowych stanowiących główne atrakcje wsi
 - rewaloryzacja centrum wsi wraz z obiektem świetlicy, mogące stać się „zaczynem” działań odnowy

Cele i działania związane z rozwojem przestrzennym

Ogólne

Jak już wcześniej zaznaczono Prusice nie wymagają rozwoju przestrzennego poprzez zwiększenie powierzchni zainwestowania pod budownictwo. Posiadane zasoby przestrzenne oraz układ wsi skłaniają raczej do działań rewaloryzacyjnych oraz uzupełniających.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Przestrzenna odnowa wsi musi polegać zatem na działaniach wewnątrz istniejącej struktury przestrzennej i opierać się na zachowanej tkance historycznej, która powinna podlegać starannej renowacji. Nowobudowane obiekty muszą swoimi formami nawiązywać, harmonizować do historycznej zabudowy. Nowe funkcje powinny być wprowadzane w oparciu o istniejące zasoby przestrzenne i pomagać w rekonstrukcji zniszczonych układów przestrzennych. To samo dotyczyć powinno kwestii wykonania nawierzchni i sieci infrastruktury ulicznej i drogowej, która musi stanowić architektoniczne uzupełnienie zabudowy.

Kwestią zasadniczą jest pytanie w jaki sposób uzyskać niezbędne środki oraz pozyskać wsparcie ze strony mieszkańców. Ci ostatni są tutaj podstawą sukcesu wszelkich działań. To na nich będzie spoczywał główny ciężar prac i to oni będą konsumentami przewidywanych do realizacji działań. Ich akceptacja i zaangażowanie są jedynym gwarantem trwałości tychże działań.

Rysunek 19. Obraz jak z widokówki z północnych Włoch. Malownicza sceneria z dolnośląskiej wsi

Należy z wielką ostrożnością podchodzić do wszelkich działań ingerujących w krajobraz wsi. Z jednej strony działania mające na celu uczynienie ze wsi eleganckiego skansenu, z wyremontowanymi zabytkami, uliczkami pokrytymi „kocimi łbami” i czystymi krowami pasącymi się na łąkach, do którego mieszkańcy miast mieliby przyjeżdżać, aby pooglądać jak mieszkało się kiedyś na wsi, jest skazane na niepowodzenie z tego powodu, że mieszkańcy wsi nie chcieliby występować w roli żywych eksponatów takiego skansenu. Krajobraz nawet

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

najpiękniejszy musi uwzględniać potrzeby jego użytkowników. Z drugiej strony trzeba pamiętać, że zachowana zabudowa oraz krajobraz są elementami niezwykle nietrwałymi oraz, że współczesne wzorce budowania i korzystania z przestrzeni mogą być do tego stopnia dominujące, że nawet z pozoru nieznaczące zmiany spowodują nieodwracalne szkody w krajobrazie wsi, szkody, których głównymi ofiarami staną się mieszkańcy.

Poniżej zostanie przedstawiona koncepcja działań mających służyć odnowie Prusic w aspekcie przestrzennym. Najpierw zostaną pokrótce omówione jeszcze raz główne walory przestrzenne wsi wraz z elementami, które powinny podlegać bezwzględnej trosce. Następnie omówione zostaną działania dotyczące przestrzeni publicznej oraz obiektów tzw. użyteczności publicznej. Potem wskazane zostaną działania, którym powinny podlegać obiekty i posesje prywatne bądź uspołecznione wraz z możliwościami pomocy dla prywatnych inwestorów ze strony samorządu bądź z innych źródeł. Na końcu przedstawiona zostanie zilustrowana wizja ewentualnych działań dotyczących pojedynczych obiektów we wsi.

Potencjał Prusic w aspekcie walorów przestrzennych.

Malownicze położenie

Prusice charakteryzuje malownicze położenie na skraju Przedgórza Kaczawskiego. Sylweta wsi zdominowana jest przez stare, zabytkowe obiekty oraz przez stare zadrzewienie. Ponadto o obrazie i malowniczości decydują harmonijne (podobne) formy budynków i ich zadaszeń.

działanie:

ochrona sylwety wsi poprzez rezygnację z budowy obiektów przekraczających wysokość istniejącej zabudowy zagrodowej i to wysokości odnoszącej się do dolnych krawędzi dachów jak i kalenicy;

Tradycyjne formy zabudowy i ich układ

We wsi istnieje bardzo dużo obiektów starych i zabytkowych. Również forma zabudowy - trójskrzydłowa zagroda jest dość powszechnie spotykana. Architektura budynków ma również prawie wyłącznie rodzimy - dolnośląski charakter. Dotyczy to detalu architektonicznego, materiałów i kolorystyki.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

działanie:

chronić rodzime formy architektoniczne poprzez nie wprowadzanie innych oraz unikać budowy obiektów kubaturowych w miejscach gdzie one się nigdy nie znajdowały - budować tam gdzie kiedyś stały obiekty;

- Powiązania z otaczającą przyrodą

We wsi znajduje się bardzo cenne i stare zadrzewienie, które jest jednym z charakterystycznych elementów wsi dolnośląskich. Szczególnie ważna jest jego pielęgnacja, ale i prowadzenie dalszych nasadzeń. Istotne przy tym jest stosowanie klucza rodzimości przy nasadzeniach oraz unikanie drzew iglastych, których miejsce jest przede wszystkim w lesie.

Ponadto wiele budynków otaczają typowe wiejskie ogrody o dużym bogactwie roślinności przede wszystkim rodzimej. Ponadto wokół wsi rośnie wiele drzew owocowych oraz znajduje się szereg spontanicznych biotopów będących miejscem dla wielu gatunków roślin i zwierząt.

działanie:

skatalogowanie drzew na terenie wsi, propagowanie nasadzeń rodzimych gatunków roślin; propagowanie tradycyjnego ogrodnictwa powiązanego z naturą.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Obiekty

Na terenie Prusic znajdują się ważne obiekty stanowiące dziedzictwo historyczno-kulturalne naszego kraju i regionu dolnośląskiego. Są to:

- kościół p.w. Św. Jadwigi,
- dawny pałac,
- park przypałacowy.

Stan techniczny obiektów tych jest zróżnicowany i objęte są one różnymi formami ochrony . Zasadniczo kościół znajduje się w najlepszej sytuacji i poza niezbędnymi pracami konserwatorskimi nie ma wymogów dotyczących szczególnych działań. Ważne jest włączenie sylwety kościoła w założenie głównego placu wsi, co zostanie osiągnięte działaniami poza granicami nieruchomości kościoła.

W zdecydowanie gorszej sytuacji znajduje się obiekt pałacowy wraz z kompleksem zabudowy. Zabudowania rozdzielone pomiędzy różnych właścicieli wykazują różny stan zachowania. Niestety kompleks traci na wartości poprzez formę jego użytkowania. Sam budynek pałacu pełni funkcję budynku wielorodzinnego, a pozostałe zabudowania spełniają różnorodne funkcje gospodarcze, usługowe, magazynowe. Dostęp do kompleksu jest utrudniony i niestety wiele form przebudowy poszczególnych jego elementów odbija się na odbiorze obrazu tego miejsca. Stan taki, wprawdzie niezadowolający, jest jednak również pewną formą ochrony obiektu, który w taki sposób zabezpieczony może zostać w przyszłości włączony w strukturę zabudowy wsi. Postuluje się prowadzenie działań informacyjnych dotyczących z jednej strony dzisiejszych użytkowników obiektu, a z drugiej promujących obiekt bądź jego część z myślą o inwestorze strategicznym.

Park przypałacowy jest spośród trzech omawianych obiektów w najgorszej sytuacji jeżeli chodzi o jego stan zagospodarowania. Zaniedbany i po części zaśmiecony jest mimo to nadal niezwykle ważnym obiektem przestrzennym dla wsi, po pierwsze stanowiącym największy biotop we wsi będący środowiskiem wielu cennych roślin i zwierząt, po drugie wysokie drzewa stanowią istotną dominantę sylwety wsi i wreszcie jest to obiekt mogący stanowić potencjalnie bardzo dużą atrakcję wsi. Stosunki własnościowe prawdopodobnie nie stanowiłyby trudności przy chęci działań w kierunku renowacji parku i jednocześnie działania

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

takie otworzyłyby drogę do kompleksowego wykorzystania terenu kompleksu przypałacowego.

W wypadku pałacu i parku należy zaznaczyć, że ze względu na duże ich koszty potencjalne działania są sprawą raczej dalszej przyszłości niemniej bardzo istotne jest zabezpieczenie tych obiektów przed dalszą degradacją i traktowanie ich jako swoistego rodzaju kapitał na przyszłość. Wieś musi w pierwszym kroku skupić się na prostszych i bardziej niezbędnych działaniach.

działanie:

prowadzenie akcji informacyjnej dotyczącej pałacu, jego historii, włączenie jego mieszkańców do aktywnych działań przy staraniach o pełną renowację wraz z kompleksem zabudowań gospodarczych; przygotowanie projektów rewaloryzacji parku przypałacowego - organizacja inicjatywy przejęcia go na rzecz własności publicznej i ewentualnego remontu;

Działania przestrzenne dotyczące przestrzeni publicznej i obiektów komunalnych

Główny plac

Główny plac we wsi w formie wrzeciona z przechodzącą przez niego główną ulicą jest kluczowym miejscem wsi od czasów jej założenia. To przy nim znajdowały się najważniejsze budynki wsi, z których część do dzisiaj pozostała. Tutaj wybudowano kościół pod koniec XIII wieku, tu powstał majątek właścicieli Prusic - kompleks zamkowo - pałacowy. Tutaj stała gospoda, powstała pierwsza szkoła przy parafii katolickiej oraz wybudowano kościół ewangelicki wraz z budynkiem parafialnym. Powstała remiza strażacka i stawy przeciwpożarowe, wybudowano dużą szkołę wiejską. Tu zawsze koncentrowało się życie mieszkańców i tu powinno się rozpocząć wszelkie działania służące odnowie Prusic.

- Stan obecny

Wrzecionowaty plac, ze względu na zaniedbania utracił wiele ze swojego uroku, niemniej nadal posiada olbrzymi potencjał możliwości przestrzennych. Patrząc od drogi od strony

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Rokitnicy plac zaczyna się od ozdobnej bramy wjazdowej na cmentarz po prawej stronie i bramy wejściowej do majątku i kompleksu pałacowego po lewej. Widok do wnętrza placu i perspektywa zasłonięta jest dzisiaj małym pawilonem usługowym. Dalej, po prawej stronie znajduje się dawny budynek gospody - obecnie mieszkalny i następnie dominująca w sylwecie placu kaplica grobowa właścicieli majątku, wkomponowana w ogrodzenie otaczające gotycki kościół parafialny pod wezwaniem Św. Jadwigi. Dalej, po prawej stronie znajduje się dawny budynek parafii katolickiej - dziś mieszkalny oraz po lewej stronie budynek nie użytkowanej już dzisiaj szkoły. Naprzeciw kościoła o kaplicy grobowej znajdują się zabudowania remizy strażackiej wraz świetlicą wiejską. Między nią a budynkiem byłej szkoły znajduje się plac, który kiedyś dodatkowo zamknięty był przez budynek kościoła ewangelickiego.

Obraz placu dodatkowo podkreślają rosnące na nim dwa potężne dęby oraz drzewa znajdujące się przy kościele Św. Jadwigi.

Plac poprzecinany jest ogrodzeniami, małymi wydzielonymi przestrzeniami. Nie posiada wyznaczonych miejsc parkingowych, a ulica stanowi cezurę przestrzenną pomiędzy zabudową z prawej i lewej strony placu.

- Potencjalne funkcje głównego placu

Projektanci, w oparciu o uzgodnienia z grupą roboczą, jak też na podstawie sugestii z warsztatów rysunkowych i rozmów z przedstawicielami samorządu przygotowali listę potencjalnych funkcji, jakie mógłby spełniać plac.

- centralne miejsce spotkań uroczystości i imprez,
- plac manewrowy przed remizą strażacką,
- plac przed kościołem,
- miejsce rekreacji dzieci, młodzieży i dorosłych,
- miejsce realizacji usług kulturalnych, handlowych i turystycznych.

Projekt realizacji

Załącznikiem do programu odnowy wsi Prusice jest projekt rewaloryzacji centralnego placu. Celem działań rewitalizacyjnych jest osiągnięcie wszystkich zakładanych funkcji, a jednocześnie uczynienie z głównego placu najważniejszej atrakcji miejscowości. Docelowo plac miałby być w sposób techniczny wyróżniony od całości zabudowy. Projektanci proponują zlikwidowanie ciągu ulicznego na rzecz wprowadzenia jednolitej dla placu

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

struktury nawierzchni i wyznaczenie na nim przebiegu ulicy. Zabieg ten ma na celu podkreślenie nadrzędności placu nad ulicą oraz spowoduje automatyczne zmniejszenie prędkości przejeżdżających pojazdów, co ma znaczenie dla funkcji rekreacyjnych placu z licznymi miejscami zabaw dla dzieci i młodzieży.

Na terenie placu miałyby się znaleźć poza już istniejącymi obiektami:

- plac manewrowy straży pożarnej - służący jednocześnie za boisko do koszykówki,
- mini skate - park dla młodzieży z urządzeniami do jazdy na deskorolkach, rolkach, wrotkach etc.,
- tablica informacyjna wsi ze stałą wystawą dot. historii wsi z opisem wielojęzycznym,
- świetlica wiejska przy remizie strażackiej,
- plac zabaw dla najmłodszych,
- zadaszona scena,
- dodatkowe nasadzenia drzew.
- od strony ulicy parking dla samochodów

Opis działań

Projekt zakłada trójfazową realizację.

Etap I

- aranżacja placu poprzez zastosowanie nawierzchni tymczasowych, przy uwzględnieniu docelowych poziomów i wysokości,
- ograniczenie prędkości na ulicy w obszarze placu,
- realizacja placu zabaw dla dzieci,
- zasadzenie trzeciego dębu i budowa siedzisk
- budowa koszy do koszykówki

Etap II

- tymczasowe zagospodarowanie części północnej placu,
- budowa mini skate-parku
- montaż stołów do ping-ponga,
- nasadzenia drzew.
- Budowa parkingu przy ulicy naprzeciw kościoła.

Etap III

- ostateczna aranżacja nawierzchni placu, montaż oświetlenia i rzeźb,

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

• Uzasadnienie

Centralny plac Prusic jest sercem wsi i działania związane z odnową wsi powinny mieć miejsce przede wszystkim tutaj. Odnowa placu przyniesie wsi korzyści w postaci posiadania miejsca szczególnie atrakcyjnego, na którym można byłoby organizować festyny i święta dla miejscowej społeczności oraz stanowiłoby atrakcję dla osób przejeżdżających przez wieś, czy też ją odwiedzających. Miejsce centralne - byłoby jednocześnie miejscem przebywania - place zabaw dla dzieci i młodzieży, oferta handlowa dla dorosłych.

Ponadto same działania przy rewaloryzacji przyniosłyby możliwość uzyskania miejsc pracy, jak też wspólna realizacja prowadziłyby do integracji mieszkańców. Wiosną 2008 r. mieszkańcy Prusic dokonali wspólnie z dawnymi mieszkańcami przedwojennymi swego aktu. Otóż dawną pozostałość pomnika poległych w I wojnie światowej tj postument wykorzystano do nawiązania nowych więzi, odrestaurowano go i ustawiono na centralnym placu przed świetlicą. Na postumencie umiejscowiono tablicę upamiętniającą daty sadzenia dębów pokoju. Dodatkowo posadzono dwa kolejne dęby pokoju upamiętniające ten fakt.

Ulice

Główna droga przechodząca przez Prusice wymaga działań prowadzących do poprawy stanu przede wszystkim poboczy i zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników tj. pieszych i rowerzystów.

Ze względu na to, iż droga ta stanowi główny ciąg komunikacyjny miejscowości zaleca się w przyszłości wprowadzenie dodatkowego ograniczenia ruchu pojazdów poprzez ograniczenie prędkości, wprowadzenie garbów oraz organizację oświetlenia ulicznego.

W przyszłości (perspektywa min. 10 lat) należy dążyć do kompleksowego remontu nawierzchni wraz z jej ewentualną wymianą.

Poza główną ulicą uwzględnić należy również wszystkie pozostałe uliczki lokalne wymagające wykonania nawierzchni i krawężników.

Ze względów architektonicznych postuluje się wyeksponowanie trójkątnych placików w Dolnych Prusicach tworzonych przez rozgałęzienia ulic.

Zalecana nawierzchnia - asfalt na drogach z ruchem technicznym, a na pozostałych kostka z kamienia naturalnego, w uzasadnionych przypadkach pozostawienie nawierzchni szutrowej - jako niewymagającej specjalnego odprowadzania wody. Należy przewidzieć zadrzewienia i obsadzenia zielenią ciągów ulicznych.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Boisko

Badania ankietowe przeprowadzone w Prusicach wykazały bardzo duże zapotrzebowanie na obiekty typu sportowego. Boisko w Prusicach było zawsze wskazywane jako element wymagający działań inwestycyjnych.

Rysunek 20. Dzisiejsza szatnia na boisku w Prusicach

- **Działania dotyczące boiska:**

- budowa szatni i zaplecza socjalnego dla zawodników i widzów
- montaż siedzisk dla zawodników i widzów
- montaż oświetlenia
- budowa dojazdu

- **Uzasadnienie:**

Boisko, obok świetlicy, jest jednym z elementów mogących pobudzić inicjatywę mieszkańców. W tym wypadku chodzi o niezwykle silne oczekiwanie ze strony mieszkańców wobec działań w tym kierunku oraz gotowość do współuczestniczenia w ich realizacji.

Działania przestrzenne dotyczące własności prywatnej i półprywatnej

Ogólne

O obrazie wsi decydować będą przede wszystkim działania dotyczące prywatnych posesji i budynków. Już na wstępie trzeba zaznaczyć, że zadania w obrębie własności prywatnej będą procesem niełatwym i długotrwałym. Jako podstawę tych działań trzeba przyjąć przede wszystkim prawie całkowitą ich dobrowolność, jeżeli chodzi o udział mieszkańców. Wprowadzanie w życie sztywnych przepisów regulujących sprawy wyglądu budynków i posesji autorzy tego projektu uznają za całkowicie bezsensowne i w większości mało skuteczne. Konieczne jest pobudzenie w mieszkańcach wsi potrzeby takiego aranżowania przestrzeni, aby odpowiadała ona wymogom ochrony krajobrazowej i ochrony dziedzictwa historycznego i kulturowego. Nie należy się łudzić, że mieszkańcy wsi będą jedyną grupą społeczną ponoszącą ciężar tychże zadań bez możliwości uzyskania z tego wymiernych korzyści. Dlatego niezbędne jest, przy jednoczesnym uzgadnianiu form przestrzennych, zawieranie we wszystkich planach możliwości ich realizacji oraz wskazywanie na korzyści, jakie mogą przynosić te rozwiązania. Przyszli użytkownicy i wykonawcy tych planów muszą być jednocześnie świadomi, że wymogi współczesnej gospodarki wymuszają na wszystkich podmiotach dialog, tzn. że również oni chcąc osiągnąć jakiegokolwiek korzyści muszą dostosować się do oczekiwań innych tj. przyszłych partnerów w interesach, klientów, inwestorów etc.

Można wymienić następujące korzyści, jakie przynosi poprawa wizerunku miejscowości:

- wzrasta atrakcyjność miejscowości,
- zainteresowanie ze strony turystów,
- inwestorzy chętniej zwracają się tam, gdzie jest ładnie i czysto - więcej miejsc pracy,
- wzrasta wartość nieruchomości i to nie tylko tej wyremontowanej, ale i wszystkich wokół,
- pojawienie się zainteresowanych kupnem nieruchomości,
- duma z własnych osiągnięć.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Zabudowa

Oderwanie od miejscowej tradycji budowlanej i brak odniesienia do otaczającego krajobrazu to główny zarzut wobec nowej zabudowy na terenach wiejskich. Niefachowe remonty, rezygnacja z elementów lokalnej tradycji czy uleganie aktualnym modom, w zakresie formy i materiału, to problem przy renowacji obiektów zabytkowych. Wszystkie te zarzuty trafiają w zabudowę wsi. Na wsi natomiast, wpisanej w określony krajobraz i posiadającej już ugruntowaną sylwetę nawet nieznaczne odchylenie od form tradycyjnych powoduje czasem katastrofalne skutki, jeżeli chodzi o ocenę harmonii zabudowy.

Istnieje problem pogodzenia nowoczesności domu z prawidłowym wpisaniem go w krajobraz wsi.

Można wyodrębnić kilka elementów, których zastosowanie poprawi jej wizerunek .

Po pierwsze forma zabudowy:

- należy budować w miejscu, w którym stał już budynek lub w taki sposób, aby uzupełnić linię zabudowy; w Prusicach jest wiele luk w zabudowie spowodowanych przede wszystkim działaniami wojennymi, ale również i później sposobem gospodarowania przestrzenią
- forma samego budynku musi być jak najprostszą; w rzucie powinien on być wydłużonym prostokątem lub przynajmniej go przypominać; dla uproszczenia można przyjąć, że budynek dawnej plebani ewangelickiej przy głównym placu jest pewnym wzorcem lokalnej zabudowy, jeżeli chodzi o proporcje;
- ilość kondygnacji - większość zabudowy mieszkalnej w Prusicach to domy stosunkowo wysokie, posiadające dwie pełne kondygnacje i strych; można zatem założyć, że w nowobudowanych obiektach dwie pełne kondygnacje oraz dwuspadowy dach to maksimum wysokości; małe formy - zakładające tylko jedną kondygnację z poddaszem użytkowym również sprawdzają się na tym terenie; wyższe niż dwie kondygnacje i poddasze należy w nowym budownictwie wykluczyć;

Ponadto warte uwzględnienia są lokalne - tradycyjne formy budowlane:

- okna - prostokątne - o proporcjach szerokości do wysokości 2:3; forma tych okien spotyka się często ze sprzeciwem jednak jest to właśnie ten element, który dość poważnie decyduje o odbiorze całościowym budynku;
- okna dwudzielne i szprosy w oknach; również nie zawsze pożądany, ale bardzo funkcjonalny element; szprosy w nowoczesnych oknach mogą być również zdejmovane do

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

mycia szyb; kolor okien - biały - tradycja wynikająca z funkcjonalności - białe okna starzeją się dwa razy dłużej niż inne kolory - biel odbija promienie słoneczne i chroni w ten sposób materiał ramy i ramiaka;

- symetria w układzie okien i elementów budynku; unikanie dysonansów na elewacji i niepokojących form poprzez możliwie jak najbardziej symetryczne rozłożenie otworów okiennych i drzwiowych to tradycyjny sposób budowania;
- prostota ścian - nie ma w tradycji zabudowy Prusic takich elementów jak wykusze, ganki czy zewnętrzne wiatrolapy; drzwi wejściowe do budynku podkreślone są jedynie ozdobnym obramowaniem; ganki lub werandy można czerpać z wzorców pałacowych - mają wtedy formę drewnianych dobudówek;
- wykończenie ścian - tynki - grube, tradycyjne tynki cementowo-wapienne lub je przypominające; obramowania okien - opaski w tynku; niektóre budynki mają fasady nieotynkowane - kamienne;
- budynki o konstrukcji typu "mur pruski" (przez Niemców nazywany kiedyś "murem polskim") bezwzględnie należy restaurować; najbardziej malownicza ze wszystkich fasad wprowadza zawsze malowniczość do krajobrazu wsi i jest rzeczywiście dość charakterystyczny dla terenu Dolnego Śląska.

Dachy

Pokrycia dachowe budynków są tematem najbardziej spornym. Jednak to właśnie formy dachów i ich wykończenie wraz z obróbkami decydują o wyglądzie miejscowości. Ściany budynków mogą wykazywać szeroko rozumiany indywidualizm, dachy natomiast są elementem wiążącym i decydującym o harmonii w zabudowie. Trzeba również wziąć pod uwagę, że Prusice są miejscowością położoną już na terenie górzystym i można je oglądać z góry, dlatego chcąc myśleć o odnowie sylwety wsi konieczne jest uwzględnianie formy dachów.

Tradycyjnym pokryciem domów dolnośląskich i również przeważającym na terenie Prusic jest dachówka karpiówka kładziona podwójnie w koronkę, w kolorze czerwonym - naturalnym kolorze wypalanej gliny. Dachówka gładka - bez karbowania.

Mniejszy wpływ ma tu sam kąt nachylenia dachu czy też jego forma - dwuspadowy, wielospadowy, mansardowy, a decydujący charakter ma materiał, z jakiego jest wykonane pokrycie dachu.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Naiwnością ze strony projektantów byłoby uważać, że inwestorzy bez wahania będą się od tej pory decydować tylko i wyłącznie na takie pokrycie dachów. Byłoby to na pewno utrudnienie dla producentów innych pokryć dachowych. Jednakże powyższa kwestia wymaga zdecydowanie działań mogących przekonać przynajmniej większą część inwestorów do podejmowania prawidłowych decyzji, co do wyboru pokrycia dachu, a przynajmniej co do wyboru materiału niewprowadzającego poważnej dysharmonii w sylwecie wsi.

Na terenie wsi, w przeważającej części występują dachy dwuspadowe o spadkach 38-45 stopni. Istnieje parę dachów wielospadowych, z reguły o bardzo symetrycznych układach, poza budynkiem szkolnym.

Ponadto w formach dachów na terenie Prusic prawie w ogóle nie występują lukarny.

Innym ważnym elementem dachów są jednolite detale wykończeń - w szczególności dotyczy to formy kominów i sposobu odprowadzenia wody jak też okapów dachowych.

W formach najbardziej rozpowszechnionych na terenie Prusic występują kominy gładkie, otynkowane, bez żadnych kryz i opasek, zwiężające się delikatnie ku górze. Jest to typowy komin wykonany zgodnie z tradycją murarską ich budowy. Tradycyjną zasadą było prowadzenie komina bez żadnych pogrubień aż do wylotu.

Odprowadzenia wody powinno się odbywać poprzez rynny i rury spustowe z materiałów i w formach tradycyjnych, sposób montażu rynien może być różnorodny.

Przeważające okapy na terenie Prusic to okapy krótkie podmurowane bez nadwiesz i podbitek, chociaż istnieje kilka budynków z wyraźnie wysuniętymi okapami i zdobionymi końcówkami krokwi.

Detal architektoniczny

Poza szeregiem już wspomnianych elementów detalu architektonicznego można wspomnieć również o:

- charakterystycznym rysunku tj. podziale ścian szczytowych budynków; tu również jako odniesienie może stanowić budynek dawnej plebani ewngelickiej;
- występujące na szczytach budynków półkoliste okna - doświetlenia poddaszy;
- poziomy gzyms przechodzący poniżej parapetów pierwszego piętra jest dość rozpowszechnionym detalem architektonicznym;

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

- kolorystyka ścian budynków - "łagodna" - zastosowanie farb w kolorach naturalnych i najczęściej raczej zbliżonych do bieli lub szarości; zaleca się raczej nie stosowanie mocnych kolorów tynków - w szczególności różnych odmian turkusów, również modne ostatnio żółte kolory elewacji nie mają swojego odzwierciedlenia w tradycji lokalnej;
- sztukaterie - na szeregu domów stosowano uproszczone opaski okienne i gzymsy nadokienne; przy budynkach nowo budowanych stosowanie tego rodzaju ozdób jest raczej ryzykowne;
- okiennice - nie jest to element bardzo charakterystyczny dla Prusic niemniej na kilku budynkach pozostały ślady ich pierwotnego montażu, w Dolnych Prusicach na budynku przy stacji trafo pozostały jeszcze stare okiennice; element godny polecenia;
- ogrodzenia - jak już wspomniano przy okazji ogrodów o charakterze naturalnym mają duży wpływ na wygląd całego otoczenia; tradycyjnym ogrodzeniem dla Prusic jest mur kamienny z kamienia naturalnego oraz typowe ogrodzenie sztachetowe; ponadto godne polecenia są wszelkie ogrodzenia związane z nasadzeniami krzewów i żywopłotów; ogrodzenia siatkowe są neutralne i mogą w sytuacji braku innej koncepcji spełniać dobrze swoje funkcje; ogrodzenia betonowe z elementów prefabrykowanych, jeżeli już istnieje taka potrzeba należy stosować ze zdecydowanym umiarem oraz z możliwością nasadzeń roślinności pnącej;
- ruszty na roślinność - bardzo charakterystyczny detal architektury Prusic - ruszty o prętach głównie poziomych, zajmujące powierzchnię fasad głównie parterów;

Parę słów o zieleni

Generalnie problematykę ogrodów omówiono przy temacie środowiska naturalnego. Dodać należy, że wszędzie tam gdzie powstają wątpliwości, co do estetyki danego domu i posesji olbrzymią rolę odgrywa zielen. Kwiaty w skrzynkach naokiennych, kwiaty w zawieszanych donicach, kwiaty na rusztach na elewacjach; wszystko to są działania najtańsze i najlepsze.

Również nasadzenia dzikiej winorośli i rdestu wszędzie tam, gdzie chcemy coś zasłonić lub zmniejszyć jego oddziaływanie przestrzenne są działaniami niedrogimi i godnymi polecenia.

Stara anegdota architektoniczna mówi, że rdest jest pocieszeniem architekta, bo jeżeli nie uda mu się jego dzieło to zawsze może na nim zasadzić tę bardzo szybko rosnącą i długo utrzymującą zielone liście roślinę. Od strony technicznej należy pamiętać, że rdest wymaga pomocy w postaci rusztów na pnącza.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Plan miejscowy i katalog architektury

Narzędziem mającym wspierać budowanie i remonty we wsi powinien być miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Postulat realizacji takiego planu wiąże się jednak z koniecznością kontynuacji dialogu i dyskusji ze społecznością lokalną. Plan miejscowy powinien być sformułowany przy szczególnie wnikliwej współpracy z mieszkańcami Prusic, a jego zapisy dotyczące zabudowy powinny wynikać z rzeczywistych możliwości lokalnych inwestorów.

Dużo bardziej skutecznym narzędziem niż plan miejscowy mogłoby być przygotowanie dla Prusic specjalnego wzornika - katalogu i poradnika dotyczącego budownictwa rodzimego. Poradnik taki powinien zawierać rysunki warsztatowe detali architektonicznych, jak też powinien zawierać czytelne ilustracje umożliwiające zastosowanie konkretnych rozwiązań w realizowanych budynkach. Skutecznym byłoby wydanie takiego opracowania dla terenu gminy ze wskazaniem elementów charakterystycznych lokalnie w obrębach poszczególnych miejscowości. Poradnik, czy katalog powinien być wydany w porozumieniu z lokalnymi przedsiębiorcami i rzemieślnikami - bowiem to do nich powinno należeć realizowanie zapisanych tam projektów.

Konieczne jest stworzenie lokalnych sił wytwórczych zarówno jeżeli chodzi o materiały budowlane o charakterze lokalnym jak też i wykonawstwo. Jednocześnie i oczywiste jest szerokie propagowanie korzystania właśnie z tych sił, a nie "import" sił wytwórczych z niekiedy bardzo odległych rejonów. Dobrze pojęty patriotyzm lokalny jest również jednym z elementów mających wpływ na odnowę wsi.

Wizja

Nigdy nie było zamiarem projektantów powyższego opracowania ukrywanie, że droga do wprowadzenia projektu odnowy wsi w życie jest drogą bardzo trudną i wymagającą przede wszystkim dużego zaangażowania ze strony samych zainteresowanych. Dlatego też poniżej przedstawionych jest kilka skromnych przykładów pokazujących możliwości przestrzenne w Prusicach. Potencjalne obiekty i możliwości i przekształcenia.

Istotną kwestią w omawianych cały czas projektach i pomysłach jest prostota ich realizacji i możliwie minimalne środki konieczne do ich wprowadzenia w życie. Dlatego też należy:

- wykorzystać istniejącą zabudowę (układ urbanistyczny) starając się ją zrewitalizować;

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

- środki architektoniczne muszą być stosunkowo proste i wynikające z technologii materiału;
- stosować materiały rodzime i naturalne: dachówka ceramiczna, naturalnie wypalona, obróbki z blachy cynkowej (nie stalowej, ocynkowanej!), okna drewniane, tynki malowane w kolorach stonowanych i bliskich naturze etc.
- zatrudniać rodzimych fachowców; przykładowo rynny plastikowe wykonywane są w odległych zakładach produkcyjnych, jakościowo gorsze od cynkowych poprzez ich zastosowanie niszczą lokalne rzemiosło, analogicznie dotyczy to pokryć dachowych czy innych gałęzi rzemiosła budowlanego;
- stosować proste środki wyrazu, znane tradycyjnie jak np. okiennice, podziały w oknach, ruszty na roślinność pnącą;
- zadbać o sprawne funkcjonowanie podstawowych elementów technicznych budynku tj. przede wszystkim wszelkiego rodzaju odprowadzeń wody jak rynny, rury spustowe, rzygacze i inne obróbki (woda jest głównym wrogiem budynku).

KATALOG DZIAŁAŃ - PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA - OPISY, SZACUNKOWE KOSZTORYSY I HARMONOGRAMY.

Poniższa tabela jest uproszczonym zestawieniem przedsięwzięć i działań związanych z odnową wsi Prusice przedstawionych w formie opisowej w powyższych punktach.

numer planowanego przedsięwzięcia: 1
Opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem : Budowa szatni klubu sportowego Boisko stanowi aktualnie główną potrzebę mieszkańców Prusic, jest jednym z elementów mogących pobudzić inicjatywę mieszkańców. W tym wypadku chodzi o niezwykle silne oczekiwanie ze strony mieszkańców wobec działań w tym kierunku oraz gotowość do współuczestniczenia w ich realizacji.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

harmonogram realizacji

przygotowanie dokumentacji technicznej	- 2008
wykonanie elementów infrastruktury	- II kwartał 2009
budowa szatni	- III kwartał 2009

szacunkowy kosztorys

przewidywane koszty oceniono na podstawie szacunków własnych i materiałów ofertowych

dokumentacja techniczna	- 10 000 PLN
infrastruktura (prąd, woda, kanalizacja)	- 16 000 PLN
budynek szatni	-350 000 PLN
łącznie	- 376 000 PLN

słownie: trzysta siedemdziesiąt sześć tysięcy złotych

przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia

przedsięwzięcie finansowane z budżetu gminy wiejskiej Złotoryja przy możliwym wsparciu z funduszu środków pomocowych w tym Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich

Numer planowanego przedsięwzięcia: 2

Opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem

Wyposażenie boiska w niezbędną infrastrukturę

Przedsięwzięcie będzie kontynuacją działań rozbudowy terenu boiska sportowego

Harmonogram realizacji

Wykonanie elementów infrastruktury	- II kwartał 2010
Budowa siedzisk dla widzów	- III kwartał 2010
Montaż oświetlenia	- III kwartał 2010

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Zagospodarowanie otoczenia	- III kwartał 2010
Szacunkowy kosztorys	
Oświetlenie płyty boiska (8 słupów)	- 48 000 PLN
Budowa siedzisk dla widzów	- 10 000 PLN
Montaż nowych urządzeń (bramki, słupki)	- 5 000 PLN
Ogrodzenie	- 15 000 PLN
Łącznie	- 78 000 PLN
Słownie: siedemdziesiąt osiem tysięcy złotych	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia- przedsięwzięcie finansowane z budżetu gminy wiejskiej Złotoryja przy możliwym wsparciu z funduszu środków pomocowych Unii Europejskiej.	

numer planowanego przedsięwzięcia: 3

opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem

Remont , rewaloryzacja i nowa aranżacja centralnego placu wsi. Budowa placu zabaw i ogólne zagospodarowanie przestrzeni. Centralny plac Prusic jest sercem wsi i działania związane z odnową wsi powinny mieć miejsce przede wszystkim tutaj. Odnowa placu przyniesie wsi korzyści w postaci posiadania miejsca szczególnie atrakcyjnego, na którym można byłoby organizować festyny i święta dla mieszkańców oraz stanowiłoby atrakcję dla osób przejeżdżających przez wieś, czy też ją odwiedzających. Miejsce centralne byłoby jednocześnie miejscem przebywania - place zabaw dla dzieci i młodzieży, oferta handlowa dla dorosłych.

Ponadto same działania przy rewaloryzacji przyniosłyby możliwość uzyskania miejsc pracy, jak też wspólna realizacja prowadziłyby do integracji mieszkańców

harmonogram realizacji

przygotowanie dokumentacji technicznej - 2009

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

urządzenie placu zabaw	- 2010
wykonanie elementów infrastruktury	- 2010
realizacja I etapu robót	- 2009
realizacja pozostałych robót	- 2010 - 2011
szacunkowy kosztorys	
przewidywane koszty oceniono na podstawie szacunków własnych i materiałów ofertowych	
dokumentacja techniczna	- 5 000 PLN
infrastruktura	- 25 000 PLN
plac zabaw	- 25 000 PLN
realizacja elementów małej archit.	- 30 000 PLN
oświetlenie	- 12 000 PLN
nawierzchnie	- 5 000 PLN
przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia	
przedsięwzięcie finansowane z budżetu gminy wiejskiej Złotoryja przy możliwym wsparciu z funduszu środków pomocowych Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów wiejskich, część elementów dostarczona lub wykonana przez sponsorów, ponadto część prac przewiduje się zrealizować przy współudziale mieszkańców Prusic.	

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

numer planowanego przedsięwzięcia: 4

opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem

Adaptacja istniejącego budynku dawnej kaplicy i później budynku mieszkalnego na potrzeby lokalnego mini muzeum, w którym gromadzono by zbiory związane z folklorem regionu i mieszkańców.

Mini muzeum powinno z czasem stać się jedną z lokalnych atrakcji Prusic i być elementem ochrony dziedzictwa kulturowego. Jednocześnie sam proces jego powstawania przyczyniłby się do stworzenia i popularyzacji folkloru Prusic wśród mieszkańców.

harmonogram realizacji

prace zabezpieczające i adaptacyjne	- 2010
remont wnętrz	- 2011
organizacja ekspozycji	- 2012

szacunkowy kosztorys

przewidywane koszty oceniono na podstawie szacunków własnych i przy założeniu, że robocizna będzie świadczona w głównej części przez samych mieszkańców Prusic

prace adaptacyjne i remontowe	- 45 000 PLN
organizacja ekspozycji	- 8 000 PLN
łącznie	- 53 000 PLN

słownie: pięćdziesiąt trzy tysiące złotych.

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia

przedsięwzięcie finansowane wspólnie przez gminę wiejską Złotoryja, sponsorów i mieszkańców, przy możliwości uzyskania środków pomocowych Unii Europejskiej – PROW – Oś 4 Leader

numer planowanego przedsięwzięcia: 5

opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem

Prace rewaloryzacyjne na terenie cmentarza polegające na:

- remoncie muru cmentarnego
- remoncie głównej bramy cmentarnej
- nasadzenia zieleni
- remont i montaż pomnika z centrum wsi;

działania mają na celu podniesienie atrakcyjności Prusic.

harmonogram realizacji

remont i montaż pomnika	- 2010
nasadzenia zieleni	- 2010 - 2011
remont bramy	- 2011
remont muru cmentarnego	- 2011 – 2013

szacunkowy kosztorys

przewidywane koszty oceniono na podstawie szacunków własnych i materiałów ofertowych

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

łącznie - 40 000 PLN
słownie: czterdzieści tysięcy złotych

przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia

przedsięwzięcie finansowane przez mieszkańców Prusic poprzez ich osobisty udział w pracach remontowych oraz z budżetu gminy wiejskiej Złotoryja, przy możliwym wsparciu z funduszu środków pomocowych Unii Europejskiej.

numer planowanego przedsięwzięcia: 6

opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem

Wykonanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Plan miejscowy, względnie właściwe przepisy urbanistyczne, wykonany przy szerokich konsultacjach z mieszkańcami miejscowości jest niezbędny dla planowego i zrównoważonego rozwoju przestrzennego wsi. Proponuje się również aby elementem towarzyszącym planowi miejscowemu był katalog architektury Prusic pełniący funkcję poradnika dla inwestorów i właścicieli nieruchomości w kwestiach planistycznych i architektonicznych.

harmonogram realizacji

plan miejscowy - 2010
katalog architektury - 2010

szacunkowy kosztorys

przewidywane koszty oceniono na podstawie szacunków własnych

plan miejscowy - 20 000 PLN
katalog architektury - 10 000 PLN
łącznie - 30 000 PLN

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

słownie: trzydzieści tysięcy złotych
przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia przedsięwzięcie jest zadaniem własnym gminy Złotoryja

numer planowanego przedsięwzięcia: 7
opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem Remont ciągów ulicznych remonty i przebudowy dotyczące ulic i podjazdów
harmonogram realizacji działania na lata od 2010
szacunkowy kosztorys nie szacowano kosztów
przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia przedsięwzięcie jest zadaniem gminy Złotoryja przy możliwości uzyskania środków pomocowych

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

numer planowanego przedsięwzięcia: 8	
opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem	
Remonty budynków mieszkalnych i gospodarskich przedsięwzięcia własne mieszkańców i inwestorów prywatnych, koordynowane jednak przy pomocy dokumentów projektowych stworzonych przy współudziale gminy (plan miejscowy, katalog architektury etc.) działania te mają na celu poprawę wizerunku miejscowości	
harmonogram realizacji	-2008 - 2015
szacunkowy kosztorys	nie szacowano
przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia przedsięwzięcie finansowane głównie przez samych zainteresowanych przy możliwości uzyskiwania różnorodnych środków pomocowych i przy wsparciu logistycznym gminy Złotoryja	

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

numer planowanego przedsięwzięcia: 9
opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem Budowa tablicy informacyjnej Przedsięwzięcie polega na budowie zadaszanej tablicy informacyjnej zawierającej zwięzłe dane, w kilku językach, dotyczące historii i kultury miejscowości, stałą wystawę zdjęć historycznych i informacje lokalne. Tablica powinna być wykonana w centrum wsi i stać się zarówno forum mieszkańców, szczególnie w zakresie odnowy wsi jak też informacją dla osób odwiedzających Prusice lub przejeżdżających.
harmonogram realizacji wykonanie tablicy - 2011
szacunkowy kosztorys przewidywane koszty oceniono na podstawie szacunków własnych łącznie - 2 000 PLN słownie: dwa tysiące złotych
przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia przedsięwzięcie będzie finansowane przez gminę wiejską Złotoryja , przy wsparciu mieszkańców Prusic oraz możliwym udziale środków pomocowych UE

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

numer planowanego przedsięwzięcia: 10	
opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem Założenie kroniki miejscowości działania: <ul style="list-style-type: none">- przetłumaczenie (przynajmniej w części) istniejącej kroniki przedwojennych mieszkańców Prusic,- zebranie i spisanie relacji mieszkańców Prusic dotyczących ostatnich 60-ciu lat- prowadzenie kroniki na bieżąco- dotarcie do innych dokumentów źródłowych	
harmonogram realizacji	- 2008 - nadal
szacunkowy kosztorys nie szacowano	
przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia przedsięwzięcie finansowane głównie przez samych zainteresowanych przy możliwości uzyskiwania różnorodnych środków pomocowych i przy wsparciu logistycznym gminy Złotoryja	

numer planowanego przedsięwzięcia: 11	
opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem Organizacja święta miejscowości wyznaczenie przybliżonej daty, uzgodnienie z wszystkimi mieszkańcami oraz organizacja cyklicznej imprezy będącej świętem Prusic,	

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

cele: działania integracyjne, pielęgnacja dziedzictwa kulturowego oraz marketing miejscowości, spotkania z byłymi mieszkańcami.
harmonogram realizacji rozpoczęcie - 2009
szacunkowy kosztorys -10.000 PLN
przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia koszty przedsięwzięcia ponoszą przede wszystkim uczestnicy i ewentualni sponsorzy, możliwe wsparcie gminy Złotoryja i ewentualne uzyskanie środków z innych funduszy np. Urzędu Marszałkowskiego

numer planowanego przedsięwzięcia: 12
opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem Wydanie folderu reklamującego miejscowość i zawierającego podstawowe dane, część historyczną, informacyjną jak również zawierającego oferty inwestycyjne na terenie wsi i jej okolicy. cel: konieczność prowadzenia marketingu wsi, pozyskanie inwestorów i poprawa wizerunku wsi
harmonogram realizacji -2009-2010
szacunkowy kosztorys projekt i wydanie folderu w ilości ok. 2 000 szt. - 3 000 PLN
przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia koszty przedsięwzięcia ponoszą przede wszystkim uczestnicy i ewentualni sponsorzy, możliwe wsparcie gminy Złotoryja i ewentualne uzyskanie środków z innych funduszy

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

numer planowanego przedsięwzięcia: 13	
opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem Założenie i prowadzenie strony internetowej wsi i zawierające dane podobne jak w folderze tj.: część historyczną , informacyjną jak również oferty inwestycyjne na terenie wsi i jej okolicy jak też informacje bieżące.	
cel: konieczność prowadzenia marketingu wsi, pozyskanie inwestorów i poprawa wizerunku wsi	
harmonogram realizacji	-2010
szacunkowy kosztorys koszt wykonania strony przy uzyskaniu domeny np. od gminy - 500 PLN	
przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia ewentualni sponsorzy, możliwe wsparcie gminy Złotoryja i ewentualne uzyskanie środków z innych funduszy	

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

numer planowanego przedsięwzięcia: 14
opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem promocja naturalnego i ekologicznego ogrodnictwa ze względu na wytyczenie celów związanych z ochroną środowiska naturalnego i wskazaniem naturalnej gospodarki rolniczej i ogrodniczej jako jednej z metod wdrażania tych celów w życie proponuje się działania w zakresie: <ul style="list-style-type: none">- organizacji konkursu na najpiękniejszy wiejski, naturalny ogród- zakup i nasadzenie roślinności piennej- stworzenie, przy udziale specjalistów, regulaminu konkursu- wyznaczenie atrakcyjnych nagród
harmonogram realizacji -2010
szacunkowy kosztorys 5 000 PLN
przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia koszty przedsięwzięcia ponoszą mieszkańcy i ewentualni sponsorzy, możliwe wsparcie gminy Złotoryja i ewentualne uzyskanie środków z innych funduszy np. Urzędu Marszałkowskiego (Mała Odnowa Wsi)

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

numer planowanego przedsięwzięcia: 15	
opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem opracowanie i wdrożenie programu pracy świetlicy wiejskiej uwzględnienie lokalnych uwarunkowań, tradycji, folkloru, legend i podań; celowa praca z wszystkimi grupami wiekowymi, w szczególności dziećmi mająca na celu wzmocnienie lokalnego patriotyzmu i przywiązania do swojej miejscowości; pielegnowanie tradycji, kultury, zwyczajów	
harmonogram realizacji	- 2009
szacunkowy kosztorys	3.000 PLN warsztaty 3x 1000 zł
przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia koszty przedsięwzięcia ponoszą mieszkańcy i ewentualni sponsorzy, możliwe wsparcie gminy Złotoryja i ewentualne uzyskanie środków z innych funduszy	

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

numer planowanego przedsięwzięcia: 16
opis planowanego przedsięwzięcia wraz z uzasadnieniem Rewitalizacja parku przypałacowego Park Prusicki jest elementem dziedzictwa kulturowego i ważną częścią krajobrazu wsi i dlatego jego rewitalizacja jest niezbędnym działaniem z zakresu odnowy wsi.
harmonogram realizacji rozpoczęcie - 2009
szacunkowy kosztorys nie szacowano
przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia nie badano

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Zawartość

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI.....	1
PRUSICE	1
REGIOPLAN sp. z o.o.	1
Charakterystyka miejscowości	4
Położenie miejscowości	4
Podstawowe dane o ludności	4
Rynek pracy	5
Bezrobocie.....	5
Analiza przestrzenna wsi Prusice	6
Rys historyczny	11
Powstanie pierwszej osady drwali.....	11
Działalność osadnicza Jadwigi von Andechs (św. Jadwigi)	11
Bitwa pod Legnicą.....	12
Prusice w Średniowieczu	12
Reformacja i wojna trzydziestoletnia.....	13
Wojny Śląskie	14
Wojny Napoleońskie i bitwa nad Kaczawą	14
Prusice w Niemczech.....	15
Luty 1945.....	17
Prusice po 1945.....	18
Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	19
Zabytki.....	19
Kultura i sport.....	21
Gospodarka i Rolnictwo.....	23
Struktura użytkowania gruntów.	23
Struktura władania gruntami	24
Produkcja roślinna i zwierzęca.....	25
Kapitał społeczny i ludzki.	26
Badanie Opinii publicznej.....	26
OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI - ANALIZA SWOT.....	27
SPOŁECZEŃSTWO	27
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	29

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

GOSPODARKA	29
WNIOSKI Z DIAGNOZY SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ	30
Uwarunkowania geograficzne.....	30
Uwarunkowania historyczne.....	31
Sfera społeczna.....	31
Gospodarka.....	32
Strategia Rozwoju Gospodarczego	32
Rozwój turystyki kwalifikowanej	32
Rozwój przedsiębiorczości lokalnej	32
Przeciwdziałanie bezrobociu, w tym poprzez odpowiednie kształtowanie kwalifikacji i umiejętności zawodowych lokalnych zasobów ludzkich	32
Rozwój obszarów wiejskich w Regionie	32
WIZJA ROZWOJU PRUSIC	33
Cele rozwoju	33
Wprowadzenie	33
Cele rozwoju przestrzennego.....	33
Cele związane z rozwojem kulturowym.....	34
Cele związane z ochroną środowiska naturalnego.	36
Cele związane z gospodarką i infrastrukturą.....	37
Działania z zakresu ochrony środowiska	37
Ogrodnictwo ekologiczne - ogrody bliskie naturze	37
Naturalny ogród a architektura	38
Różnorodność gatunków w ogrodzie.....	41
Główny składnik życia - woda.....	43
Naturalni sprzymierzeńcy.....	45
Obiekty przeznaczone pod ochronę z punktu widzenia środowiska naturalnego	45
Aspekty gospodarcze w działaniach związanych z programem Odnowy Wsi.....	46
Rolnictwo	46
Usługi turystyczne	48
Stworzenie zaplecza turystycznego - bazy	48
Przygotowanie atrakcji turystycznych	49
Opracowanie strategii marketingowej dla usług turystycznych.....	49
Miejsca pracy w rzemiośle	50
Podsumowanie	50
Cele i działania związane z rozwojem przestrzennym.....	51
Ogólne.....	51

Plan Odnowy Miejscowości Prusice

Działania przestrzenne dotyczące przestrzeni publicznej i obiektów komunalnych	56
Główny plac.....	56
Ulice	59
Boisko.....	60
Działania przestrzenne dotyczące własności prywatnej i półprywatnej	61
Ogólne.....	61
Wizja.....	66
KATALOG DZIAŁAŃ - PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA - OPISY, SZACUNKOWE KOSZTORYSY I HARMONOGRAMY.....	67
Rysunek 1 Wgląd w dawny majątek w Dolnych Prusicach –.....	7
Rysunek 2. Zabudowa dawnego Młyna	7
Rysunek 3. Dawny majątek ziemski z przyległym folwarkiem.....	8
<i>Rysunek 4. Fragment zabudowy Dolnych Prusic z charakterystycznym trójkątnym placem.</i>	<i>8</i>
<i>Rysunek 5. Wgląd w charakterystyczną zabudowę gospodarczą.....</i>	<i>9</i>
Rysunek 6. Budynek dawnej Parafii Ewangelickiej.	9
Rysunek 7. Gotycki Kościół przy głównym placu.....	9
Rysunek 8. Dawna gospoda przy głównym placu	10
<i>Rysunek 9. Ruiny folwarku przy wjeździe do wsi</i>	<i>10</i>
Rysunek 10 Dąb przy głównym plac	10
Rysunek 11. Bitwa pod Legnicą	12
Rysunek 12. Bitwa pod Kaczawą.....	15
Rysunek 13. Poczta - Prusice	16
Rysunek 14. Przykład regionalnych ogrodzeń i charakterystycznej roślinności	39
Tabela 10. Rośliny pnące charakterystyczne dla regionu Rysunek 15. Charakterystyczne rośliny pnące	40
Rysunek 16. Przykłady ogrodów naturalnych.....	42
Rysunek 17. Przykłady nawierzchni przepuszczalnych.....	44
Rysunek 18. Przykład części ekosystemu o wysokich walorach przyrodniczych	46
Rysunek 19. Obraz jak z widokówki z północnych Włoch. Malownicza sceneria z dolnośląskiej wsi	52
Rysunek 20. Dzisiejsza szatnia na boisku w Prusicach	60